

"KÜÇÜK ADAM NE OLDU SANA?"

HANS FALLADA - YILMAZ ONAY

(OYUN 2 PERDE)

Sahne I.

(Büyük bir kasabanın yoksul işçi semtindeki
bloklardan birinde Emma'nın ailesinin evi.
Basık, bakımsız bir bina katının dar mekânları.
Emma odada iş görmekteyken mutfakta
Emma'nın annesi ile Pinneberg konuşuyorlar.
Anne bir yandan da acele mutfak işini yürütü-
yor)

ANNE

PINNEBERG

ANNE

: Bizim kıza bir leke sür de gör!

: Emma'yla evleneceğiz efendim.

: (Yaşlı, gündüz işte, gece evde çalışmaktan yaşı-
nın çok fazlasını gösteren bir kadın) Anla-
dım sanıyorsun ha! İki haftadır bekliyorum ben,
bekliyorum hangi herifse belli olacak nasıl olsa.
Açmış gözümü bekliyorum, ne sandın? İyi kız-
dır Emma. Bildiğin kızlardan değildir, tamam
mı? Hep güler yüzlüdür. Hiç kötü lâf çıkmamış-
tır ağzından. Leke sürmeyeceksin ona ha?

PINNEBERG

ANNE

: Asla.

: Hiç belli değil. İki haftadır çamaşırlarını saklı-
yor benden. Niye? Nasıl oldu bu iş ha, nasıl?

PINNEBERG

ANNE

: Gençlikten, bağışlayın efendim.

: Sen (bakar, alayla) siz, efendim! Kızımı bu
hale getirdiniz ha? Erkek milleti değil mi, hepi-
niz aynı bokun soyu. Tu!

PINNEBERG

ANNE

: Resmî işlemler biter bitmez evleneceğiz.

: Evleneceğiz! Neyle? Neyin var? Evlenecek
inkânın var mı bakalım?

PINNEBERG

: Temiz bir işim var efendim. Muhasibim, say-
man yani. Herr Kleinholz'un ticarethanesinde.
(Anne süzer) Buraya yakın, Ducherow'da efen-
dim.

ANNE

PINNEBERG

ANNE

: Kalem efendisi desene.

: Efend.....

: İşçi olsaydın hiç değilse. Ne geçiyor eline
(Gene Pinneberg'e bakmıştır, pamuk gibi elleri
dikkatini çeker), elinize?

PINNEBERG

ANNE

PINNEBERG

ANNE

: Yüzseksen Mark.

: Net mi?

: Hayır kesiliyor.

: İyi işte. Eşşek kuyruğu gibi, ne uzar ne kısalır.
Bizim kız da hayrını görsün. (Sessizlik) Çeyiz
meyiz bekleme ha! Evde ne var ki kıza ne vere-
lim. Amele takımıyız biz, öyle şey yoktur bizde.
Kendisi birkaç parça çamaşır, birkaç kuruş ko-
yabildiyse kenara ne âlâ.

PINNEBERG

: Hiç gereği yok efendim! (Sevinmiştir)

ANNE

: Hıh. Gereği yokmuş. (Gene delikanlıya bakar, zoraki şıklığını süzer) Sanki kendisinin birşeyi varmış gibi. Hiç öyle para biriktirecek birine benzemiyorsunuz. Böyle giyinen birinin para mı kalır elinde?

(Işık. Sahne önü)

Şarkı: 1

"KÜÇÜK ADAM NE OLDU SANA?"

(Şarkıyı dansçılar söylüyor. Pinneberg, ortalarında)

Küçük adam ne oldu sana

Küçük adam ne yaparsın?

Ufkun kararırsa birden

Efkâr basarsa her yanı

Mutluluk hayal olursa

Ağlamak gelirse içinden.

At sıkıntıyı bir yana

Kara bulutlar dağılıp

Yeni umutlar doğarsa

Elbet güzel olur yarın.

Neymiş demek ki:

Düzeltil kravatını sen

Moralini bozma sakın

Düzelecek vaziyetler

Seni de düşünecekler!

Sahne: 2

(Mutfak)

EMMA

: (Anne'nin işine o devam ediyor) Pirensim. Sana birşey soracağım. (Kız, "prens" değil "pi-rens" biçiminde söylemekte)

PINNEBERG

: Sor, uğurum benim!

EMMA

: Kızmayacaksın ama.

PINNEBERG

: Yok yok!

EMMA

: Kenara koyabildin mi biraz?

PINNEBERG

: Eh biraz, ya sen?

EMMA

: Ben de biraz. Ama çok çok çok az biraz.

PINNEBERG

: Söyle ne kadar.

EMMA

: Yok önce sen söyle.

- PİNNEBERG : Ben mi?
- EMMA : Hadi şöyle söyle!
- PİNNEBERG : Yahu çok az ama, seninkinden de azdır herhalde.
- EMMA : Hadi canım.
- PİNNEBERG : Valla azdır. (*Sessizlik*) Tahmin et bakalım.
- EMMA : Meselâ yani.... Amaan utanacak ne var. Yüzo-tuz Mark benim var bankada.
- PİNNEBERG : (*Gururla bastıra bastıra*) Benimki Dört yüz yetmiş doyçe Mark!
- EMMA : Allah! Ne güzel. Hepsi altı yüz. Ne çok para!
- PİNNEBERG : Eh, pek de çok sayılmaz ya. Ne yaparsın, bekâr adamın masrafı müthiş oluyor.
- EMMA : Benim elime geçen seninkinden çok az zaten. O da evin masrafında eridi gitti. İstemekle artmıyor ki.
- PİNNEBERG : Üç kuruş biriktirmek için yıllarca çalışmak gerek.
- EMMA : Hem ne biçim. Çalış çalış birikmiyor.
- PİNNEBERG : Evlenirsek çalışmazsın. (*Kız garip bakar*) Yani Ducherow'da zaten iş bulunmaz. Çocuk da olacak hem. (*Konuyu değiştirir*) Sahi orada müstakil ev bulabilir miyiz ki. Küçük yer, sanmam.
- EMMA : Pansiyon buluruz n'olmuş. Aile yanında bir oda. Bulunmaz mı?
- PİNNEBERG : Tamam. Ben biliyorum. Ev eşyası da gerekmez o zaman.
- EMMA : Ama eşyalı oda iyice pahalıdır değil mi?
- PİNNEBERG : Dur bir muhasebesini yapalım ha. (*Cebinden kâğıt kalem çıkarır*)
- EMMA : Hadi bir hesaplayalım. (*Elini kurular*) Önce kesintiler.
- PİNNEBERG : Öyle, onun hiç çaresi yok. Vergi, işsizlik, yaşlılık, hastalık sigortaları, sandık: yirmiki altmış. (*Cebinden bir maaş bordrosu çıkarmıştır*)
- EMMA : Sandık mı, hangi sandık?
- PİNEBERG : Bizim yardımlaşma sandığı var ya, sendika gibi fena mı?
- EMMA : Öyle sendika mı olur canım, sarı bile değil.
- PİNNEBERG : Neyse şimdi.
- EMMA : İyi neyse. Ducherow küçük yerse vesait masrafı olmaz değil mi?
- PİNNEBERG : Allahtan yok.
- EMMA : Demek ki tek maaşla yüzelliyedi Mark kalıyor. Kira ne tutar?
- PİNNEBERG : (*Hesabına müdahale edilmesine bozulmuş gibi*) Bilmem, eşyalı oda... Mutfak şart.. 40'tan

EMMA : aşığı bulunmaz.
 : Kırkbeş de sen ona. Yüzoniki Mark kırk Fenik kalır. (Delikanlı kendinden önce kızın akıldan hesaplayıvermesine bozulur gene) Yiyecceğe ne gider ki?
 PINNEBERG : Onu da sen hesapla bakalım.
 EMMA : Annem adam başına günde bir buçuk Markın altına indiremiyorum der hep.
 PINNEBERG : İkimiz için ayda doksan demek ki.
 EMMA : Kalır yirmi iki Mark kırk Fe.... (Susar)
 PINNEBERG : Yirmi iki kırk.
 EMMA : Bununla daha ısınacağız, ocak yanacak, ışık, arada elbise, çamaşır, haa ayakkabı tabii, kapacak da icabeder arada.
 PINNEBERG : Eec, arada bir sinemaya gütmez miyiz? Haa sigara, sigarasız baş olur mu?
 EMMA : Biraz da köşeye koymak şart.
 PINNEBERG : (Hesabı bırakmıştır) Şart tabii. En az ayda yirmi Mark artırmak gerek.
 EMMA : Otuz otuz.
 PINNEBERG : Otuz.
 EMMA : İli! Doğacak oğlanı hepten unuttuk iyi mi?
 PINNEBERG : Oğlan? (Bakışrlar, gülümseme. Hemen donar) Bir çocuk kaç patlar ki?
 EMMA : Bilmem. (Sessizlik) Baştan hesaplayalım.
 PINNEBERG : Hadi baştan hesaplayalım. Önce vergi.... (Işık)

Şarkı: 2

"SENLE BEN"

(Pinneberg'le Emma takip ışığında söylerler)

Pirensimsin sen benim
 Uğurumsun sen benim
 Yoksulmuşuz kime ne
 Kalplerimiz birleşsin

Benle sen
 Senle ben

Herkes boğuşadursun
 Bırakmam pirensimi
 Bırakmam uğurumu
 Kalbimiz temiz olsun

Benle sen

Senle ben

Ayrıramaz hiç bir şey
Kem göz bakana zarar
Sen benimsin ben senin
Dünya durana kadar.

Benle sen
Senle ben
Mutluyuz
İkimiz.....

Sahne: 3

(Gene mutfakta. Emma'nın babası işten dönmüş masaya oturmıştır. Baba oğulun, işçi sınıfı partisiyle ilintide oldukları, mutfakta bir iki belirtiyle de gösterilebilir)

BABA

:(Pinneberg'i süzer. Pinneberg ayakta. Anne kız bir yandan sofraya hazırlığı, öbür yandan oğulu bekleme merakı içindeler) Kızımı isteyen delikanlı sizsiniz. Güzel. Oturun. (Pinneberg oturamaz) İyi düşündünüz mü bakalım? (Belki "Rote Fahne -Kızıl Bayrak" gazetesini okumakta)

PINNEBERG
ANNE

: Neyi efendim?
:(Babaya kinayeye) Nerde kaldı bu oğlan gene? Yemek kaynadı kaynadı soğudu.

BABA

:(Oğulun parti eyleminde olduğunu gizlercesine) Mesaiye kalmıştır, ne var! Kalacak tabii! (Pinneberg'e) Evet, siz de arada bir mesai yapıyorsunuzdur değil mi?

PINNEBERG
BABA
PİNNEBERG
BABA

:(Gururla) Evet sık sık.

: Ama ödemesiz ha?

:(Bozular) Maalesef. Ama şef diyor ki..

:(Anne'ye, kızgın) Gördün mü? Onun için diyorum ki amele olsa kızım için daha iyiydi. Benim Karl mesai yaptı mı ücretini de alır, yalan mı?

ANNE

: Mesai yaparsa tabii.

PINNEBERG
BABA

: Herr Kleinholz diyor ki....

: Bak efendi, işverenlerin ne dediğini yıllardır dinledik. Hiç kıymeti harbiyesi yoktur. Ne yapıyorlar, ona bakınız biz. Sizin için de kanun kaide vardır değil mi?

PINNEBERG

: İnanıyorum ki....

BABA

: İnanmayı kilisede yaparsın. İnanç, itikat, işçinin karnını doyurmaz. Evet sizin için de kanun kaide vardır elbet. Ödemesiz fazla mesai yaptırılmaz filan der orda. Ama kâğıt üstünde. Eee, kâğıt üstündeki hakkını bile almayan bir kâtip damatla ne yapayım ben? Otur. (*Delikanlı oturmaz. Ne cevap vereceğini bilemez, Emma'ya bakar, o ilgilenmiyor*) Birlik olamıyorsunuz da ondan. Teşkilatlı değilsiniz efendi. Aranızda birlik beraberlik yok. Bu yüzden sizi tek tek burnunuzdan tutup bildikleri gibi oynatıyorlar.

PİNNEBERG

: Bizim de var efendim, birlik olmasa da yardımlaşma.. (*Emma telaşla bakar*)

BABA

: Nasıl şey o, söyle hele söyle...

PİNNEBERG

: (*Pot kırdığını anlar, ama çaresiz*) Sandık, yardımlaşma sandığı...

BABA

: Haah, hah hah hah (*öksürük tutacak kadar güler*) Anaa tut beni tut, Emma gel kızım gel, ooh hoh hoh, kâtip efendinin teşkilatına bak.. Neydi o ne? Sendika değil de sandık! Haah Hah, tutun beni tutun, katibin Partisi sandık! Neydi ne? Birlik değil de yardımlaşma... (*öksürük tutar*) Patronlarla yad...

PİNNEBERG

: (*Pişman olmuş, düzeltmeğe çalışır*) Bir dakika efendim, müsaade edin, neden patronlarla olsun, aidatımız maaşımızdan kesiliyor..

BABA

: İyi yaa, sizden kesip onlar kullanıyor, başka neye yanyor? Emma aferin sana, turnayı gözünden vurmuşsun. Vaah bu kalem efendileri vah! Maaş, masa, kalemlik, çekmece, takvim verdin mi, bir de kendilerini işçilerin üstünde sayarlar..

PİNNEBERG

: Ben saymam..

BABA

: Sayarsınız, çok gördük. Hem de niye? Yevmiye değil de maaş alırsınız diye, ayın sonuncu günü değil de birinci günü alırsınız diye... İş başında kravat takarsınız diye. Ödemesiz mesai yaparsınız diye. Grev, asla yapamazsınız diye. Grevdeki işçilerin bile grevini kırsınız diye.. Oturun! (*Oturmaz*)

PİNNEBERG

: Mesele yalnız para değildir ama efendim. Biz her şeyi işçiler gibi düşünmüyoruz. Bizim gereksinimlerimiz de farklı.. (*Bu öz Türkçe sözcüğü özellikle seçmeğe çalışmıştır*)

BABA

: Farklı, farklı, farklı.. Ucu aynı kapıya çıkmıyor mu? Sizin yaptığınız iş değil mi? Niye işçiler gibi düşünmüyormuşsunuz? İş kıza gelince gereksinmeleriniz farklı değil ama değil mi?

PİNNEBERG

: Ne gibi, ben..

- BABA : Evet sen, yani siz delikanlı, ne yaptınız kızım?
- PINNEBERG : Efendim ben,
- BABA : Öyle öyle.. İşçisi memuru yok bunun. Ayıp ayıp. Oturun!
- EMMA : (Anne ile birlikte merakla pencereden) Karl geliyor! (Anne rahatlamış, ocağa giderken Emma masaya doğru gelir)
- BABA : (Merakını belli etmemeğe çalışarak) Geliyor mu, iyi! (Pinneberg'e) Otursana. (Pinneberg yarım ilişir bir sandalyeye) Haklıyım ama, tamam mı! (Karl girer. Partinin bir toplantısından geliyordur. Hemen üstünü çıkarır, göğsüne yüzüne su çarpar. Bu arada Baba hemen ona yaklaşmıştır.)
- KARL : (Yaklaşan baba'ya hafif sesle) Baba, yarın akşam hücre topl... (Sessizlik olur, duyulduğunu farkedip keser)
- BABA : (Özellikle sesini yükselterek) Mesaiden geliyorsun değil mi?
- KARL : (Bakınır, anlar) Ha, evet gene mesai. "Fazla çalışma!" (Gülümser, ama baba'ya illâ diyeceğini ulaştırmağa çalışır) Yarın seni de bekliyorlar. (Baba kızgın başını çevirir) Kırk yıllık arkadaşın Johann baba selâm söyledi. Bıraksın kızgınlığı gelsin dedi.. (Baba öfkeyle masaya gelir.)
- ANNE : (Alışkın) Haydin artık yemeğe!
- KARL : (Sofraya gelir. Erkekler için bira konmuştur. Baba kızgın, bira doldurmakta.) Yarın bekliyorlar baba, tamam mı? (Birayı farkedir) Ooo, bira da nerden çıktı, ziyafet mi var? (Delikanlıyı farkedir, Pinneberg ayağa kalkar)
- ANNE : Emma'nın nişanlısı, Herr Pinneberg.
- KARL : Haa, merhaba. (Pinneberg'in elini sıkarken, ıslak olan öbür elini de yakasına değer şekilde omuzuna koyunca yaka kirlenir, Pinneberg çekinir ama farketmemeğe çalışır) Kız, ameleleri beğenemedin galiba da, bir..
- BABA : (Hemen atılır, anneye) Hah! Demedim mi işte, bak Karl da öyle diyor gördün mü?
- KARL : Yoo, ben sana başka birşey dedim baba! (Baba iyice kızar, birasını bırakır sertçe, sırtını döner)
- ANNE : Kesin artık tamam bu iş, oturun sofraya!
- KARL : (Biraları doldurur, önce babayla) Prost! (Baba dönmeğe razı olup içerken, Pinneberg'e) Prost! (Pinneberg de çekingen içer. Sofraya otururlar. İştahla yemeğe başlarlar. Pinneberg önce çekin-

gen oturur, tek tük yemeğe başlar, kimse aldır-
mayınca o da iştahla yumulur. Işık. "Küçük
Adam Ne Oldu Sana"nın yalnız müziği ile geçiş)

Sahne:4

(Önce soba boruları vb. ile sıkış tıktık bir küçü-
cük balkonda Pinneberg ile Emma yalnız. Basık-
lık, kapalılık, kasabanın sokak gürültüsü)

PINNEBERG : Şey olsa diyorum, bizimki böyle şirin, bak.. Bir
kere aydınlık olmalı, bembeyaz perdeler.. Her
şey her şey pembe beyaz..

EMMA : Biliyorum pirensim biliyorum. Bizim evi gö-
rünce.. Haklısın

PINNEBERG : Yok sakın öyle anlama, onu demek istemedim.

EMMA : Öyle öyle, niye saklayacakmışsın. Annem hep
azarlar, suralı asıktır, öyle işte yalan mı, gündüz
iş, gece ev, eldeki parayla idare etmekten başka
şey düşünemez, öyle işte. Babam annemi azar-
lar, Karl'la babam tartışır, öyle işte. Geç kalır-
lar, başlarına bir şey geldi mi diye korkar durur-
sun, ama içlerine katılmak da istemezsin, öyle
işte, ağabeyim gibi de olamam ki, bir tezgâhtar
kızın elinden ne gelir, öyle işte. Bizim ev böyle,
mahalle böyle, koca şehrin çoğu böyle, iş böyle,
dünya böyle...

PINNEBERG : Yok yok, geçecek, hepsi geçecek. Benim
oraya, Ducherow'a bir gidelim. Yakın da hem
buraya.

EMMA : Ne yapacakmışım burayı? Evlendikten sonra
da buraya muhtaç olacaksak. Biz demedik
miydi, diye başlasınlar bir de değil mi? Kadın
yerine bile koymadılar ki beni? Bari biraz güzel
olsaymışım.

PINNEBERG : Güzel de söz mü? Hem nasıl güzelsin. Hem de
uğurum değil misin sen benim, nasıl güzel ol-
mazmışsın!

EMMA : Baksana pirens, bana ilk güzel diyen sensin ha.
Durmadan içini döken biri olmak istemem. Bak
bir yanlışım olursa yüzüme söyle ha. Tamam
mı. Ben de hiç bir şey saklamayacağım senden.
Hiç kavga etmeyelim biz e mi? Hiç ama! Allah!
İstiyorum ki böyle nasıl mesut olalım, öyle işte.
Sırf sennen ikimiz. Haa sonra da oğlanla beraber
üçümüz.

PINNEBERG : Ya kız olursa?

- EMMA : Yok oğlan olacak, bak da gör. Böyle adam gibi bir oğlancık.
- PINNEBERG : Radyo da alırsız ha? (*Gene hesap kâğıdını çıkarır, hesaba girer*)
- EMMA : Tabii. Oğlan yüzünden çalışmadığım zaman sen isteyken evde yalnız başına, radyo iyi olur. Ama hemen şart değil. Ooo daha nelerimiz olacak. Ama her şeyi kendi imkânımızla yapalım olmaz mı, kimseye minnetimiz olmasın.
- PINNEBERG : (*Hesaptan kafasını kaldırır*) Bak, babam çok sıkı namuslu bir memurmuş. Satır kelime sektirmemiş. Bir kanundan, bir de en çok neden korkarmış biliyor musun, borçtan! Ya dermiş ölürsen de gelip şuna şuna borcu vardı derlerse! Ya.
- EMMA : Öldü mü?
- PINNEBERG : Hımm. Ben küçükken.
- EMMA : Sahi piren, sen hiç sizinkilerden söz etmedin, hiç mi hiç?
- PINNEBERG : Edip de n'olacak artık? Annem hâlâ Berlin'de, ama başka biriyle. Mektup bile yazmıyorum. Karanlık işler dönüyor orada. Bana göre değil..
- EMMA : (*Duygulanır*) Demek öyle.. (*Pinneberg dalar*) Sen bilirsin.. Sen üzülme de.. (*Sessizlik*)
- PINNEBERG : (*Birden sıçrar kaleme sarılır*) Hii. Saç tıraşı da var, seksen Fenik!
- EMMA : Amaan boşver artık. Herkes nasıl biz de öyle. Neyimiz eksik yani?
- PINNEBERG : Yok, bizim borcumuz olmamalı, kimseye. Bak ne yapalım. Ay başında maaşın hepsini bir kutuya koyalım, sonra ancak zorunlu harcamamızı alalım ordan ha, kasa gibi.
- EMMA : Allah! Bende bir de mavi toprak tas var. Tam bunun için. Çok tutumlu davranalım çok. Ben belki evde parayla yapılacak iş bulurum.
- PINNEBERG : Yok yok. Beş Feniklik sigara içmek şart mı, üç Feniklik sigaralar daha bile güzel. Haa, yüzük? Yüzük alacak mıyız?
- EMMA : Allah, tabii ya. Söyle hemen, mat mı parlak mı seversin?
- PINNEBERG : Mat.
- EMMA : Ben de, ben de. Zevklerimiz öyle benziyor ki ne güzel. Kaçadır onlar?
- PINNEBERG : Bilmem. Otuz Mark?
- EMMA : Hii, o kadar mı?
- PINNEBERG : Almasak ayıp olur mu?
- EMMA : Hadi parmak ölçümüze bakalım (*İplik koparıp parmak ölçüsü almağa çalışırken Pinneberg*)

- kızın elini öper. Bu sırada kapı aralığından anne kafasını uzatır)*
 ANNE : Yatmayacak mısınız hâlâ? (Pinneberg çekilir)
 Üç saat sonra işe gidilecek.
 EMMA : Tamam anne.
 ANNE : Karl bu gece de (altını çizerek) mesaiye çıktı.
 EMMA : Sahi mi?
 ANNE : Neyse, oda boş. Siz beraber kalabilirsiniz.
 Söyle, bizim lâfımıza aldırmasın, dilimiz böyle-
 dir ama kapımız açıktır hep, bilmez belki söyle
 ona. (Çıkar)
 PINNEBERG : Ben rahatsız etmiş olmayayım! Hemen gide-
 ceğim zaten!
 EMMA : Pirensim, kusura bakma ama, Karl'ın hakkı var
 galiba, sende gerçekten biraz (duraklar) burcu-
 valık var.. Kalıyor musun, kalmıyor musun?
 PINNEBERG : Lâfa bak. Ben annene babana karşı ayıp olma-
 sın diye.. Hem pijama da almadım yanıma.
 EMMA : İyi, sen bilirsin. Benim bütün gün ayakta dur-
 maktan ayaklarıma kara su indi. Ben yatıyorum.
 (Odaya yönelir)
 PINNEBERG : Ha? Yatmaya? Ben de mi geleyim yani?
 EMMA : Sen bilirsin dedim ya. Ama eğer istemiyorsan
 gelme tabii. (Girer)
 PINNEBERG : İstemez olur muyum hiç. Tüh! Bende ki kafaya
 bak! (Dalar içeri)
 (Işık)

Şarkı: 3

"NİKAHTAN SONRA MUTLU YOLCULUK"

(Şarkıyı dansçılar söylüyor. Pinneberg ve Emma bir salıncakta. Kızın elinde bir bohça, bir sepet vb.)

Dünya evi ne güzel söz
 Her genç kızın rüyası
 Pembe bir yatak odası
 Aynalı tuvalet masası

Uğurum
 Sana ponponlu terlikler
 Pembe beyaz bir kimono
 Pirensim
 Sana bir yazıhane
 Pırıl pırıl iskarpinler

Dünya evi ne güzel söz
Her küçük memurun rüyası
Hazır sabah kahvaltısı
Gömlükler beyaz kolalı

Uğurum
İşte sana şirin bir ev
Altın anahtarlı kapı
Pirensim
İşte sana doğan güneş
Mutluluğun ilk adımı

Sahne: 5

(Ducherow'daki ilk evlilik pansiyonu. Tıklım tıklı eski eşya, loş kasvetli, tozlu ve dokunsan gıcırıyor, eski tip pencereler.. Şarkı ile tam karışıt olun bu odaya, dansçılar tarafından salıncaktan indirilip hayal içinde girmekteler)

- EMMA : İçice duvarlar, isli camlar, dar sokaklar arasın-
da yaşamaktan kurtuldum. Hayat burada. Tut
elimden pirensim. Şatomuza giriyoruz! *(Döner,
adımını atarken görür ve donar)* Allah!
- PINNEBERG : O kadar da kötü değil canım. Rahat sakın köşe-
ler var bak. *(Bir eski koltuğa oturur, kalkması
bir olur. Çakturmamağa çalışarak tozları sil-
mekte)*
- EMMA : Sen de mi beni kadın yerine koymuyorsun
yoksa? Her gün beş saatte baş olur mu bu oda?
- PINNEBERG : Niye?
- EMMA : Kim temiz tutacak bütün bunları? Eskici dük-
kânı gibi bir sürü ıcık cıcık. Hele şu parmaklık
olmasa gene neyse. Her kıvrımının tozunu
almak üç saat. *(Bir mobilya çıkıntısına takılıp
düşer. Kalkmaz, böylece kalır)*
- PINNEBERG : Haftada bir kere tam bir temizlik yapsan yet-
mez mi?
- EMMA : Hıh! Bir de burada oğlan büyüyecek. Bu kadar
girinti çıkıntıdan nasıl kurtulur desene bir?
- PINNEBERG : O zamana kadar müstakil bir ev buluruz belki.
- EMMA : O zamana kadar.. Kışın nasıl ısınır bura? Çatı
altı, iki dış duvar, dört pencere. Her Allahın
günü yarım çeki odun yak gene de soğuktan
titre!

- PINNEBERG : Sen de biliyorsun, pansiyon odası müstakil ev gibi olur mu?
- EMMA : Biliyorum tabii ama sen söyle bura olur mu? Sen kendi ağzınla söyle, burda oturulur mu?
- PINNEBERG : Daha iyisini bulamayız ki!
- EMMA : (Fırlar kalkar) Ben bulurum. Sen bana bırak bak nasıl buluyorum.
- PINNEBERG : Sakın ha.
- EMMA : En erken ne zaman çıkabiliriz buradan?
- PINNEBERG : Resmen Eylülde ama...
- EMMA : Eylülün kaçında kaçında?
- PINNEBERG : 30 Eylülde, yalnız.....
- EMMA : Altı hafta, o kadar dayanılır ne yapalım, ama oğlan önemli.
- PINNEBERG : Yalnız, hemen çıkıyoruz demek olmaz, ayrıca..
- EMMA : Niye olmasın? Hatta en iyisi, hemen bugün şimdi gidip söylemek, hadi!
- PINNEBERG : Biliyor musun, ben sana uğurum derken, seni, yani hiç böyle bilmezdim. Daha yumuşak, daha uysal...
- EMMA : Tabii bildiğin gibi değilim. Nasıl yumuşak olayım ki? Okulu bitiremeden işe girmişim, kaç yıldır o işte, o babanın kızı, o ağabeyin kardeşi nasıl olur?
- PINNEBERG : İyi ama gene de.. (Eski hantal çalar saat aralıksız çalmağa başlar)
- EMMA : Gel sen gel, sen bana bırak. Hemen gidelim, çıkacağız burdan deriz olur biter. Bu deve gibi saati da dışarı, dışarı!
- PINNEBERG : Hemen şart mıydı yani?
- EMMA : Elbette. Şu cenabeti de al, ben önden gidiyorum, kapıları açarım sana. (Işık. Geçiş gürültüleri, tangirtılar, konuşmalar: Ordan değil, aman basamak var, vb. Bu arada ev sahibesi sahne önünde yerini almıştır. Loş ışık. Evli çift, tangirtungur gelmeyi başarmış)
- EMMA : Biz sizin odayı kiralamıştık ya efendim.
- EV SAHİBESİ : Hoş geldiniz, sefalar getirdiniz..
- EMMA : İyi akşamlar.
- EV SAHİBESİ : Bir saniye evladım, hemen ışık yakayım, bir saniye.
- EMMA : (Pinneberg'e) Saati getirmedin mi, siz erkekler hepiniz böyle korkaksınız, tuh!
- EV SAHİBESİ : Hemen yakıyorum ışığı.
- EMMA : Zahmet etmeyin biz sadece,
- EV SAHİBESİ : Siz yeni evli gençlersiniz değil mi? Kendimi hemen toplanmış şimdi. Akşamları hep böyle biraz ağlarım da.

- EMMA : Hı! Biz rahatsız etmek ist..şey diyecektik.. biz iyi akşamlar deyip bir de..
- EV SAHİBESİ : Olmaz olmaz. Hemen yakıyorum ışığı. Kalın n'olur, kızım evladım. Anlatırım şimdi neden ağladığımı... (*Işığı yakmıştır nihayet*) Ah ne güzel, gençlerle olmak. (*Kızın elini sıkarken biraz da ağlayarak sarılır*)
- EMMA : Yalnız biz hiç rahatsız etmek için..
- EV SAHİBESİ : Rahatsızlık ne söz. Kimse uğramıyor ki semti-me benim. Kocam hayattayken böyle miydi? Ama iyi ki öldü de kurtuldu.
- EMMA : Ağır hasta mıydı?
- EV SAHİBESİ : Bakın evlâdım. Bir ara ne çok Mark biriktirmiştik güzelce. O kadar sıkıntımız yoktu. Şimdi bütün para uçup gitti. Harcamadım, etmedim, nasıl oldu anlamadım.
- PİNNEBERG : (*Çok geri çekilmiştir*) Enflasyon efendim.. Paranın değeri kalmadı.
- EV SAHİBESİ : Biliyorum ben biliyorum. Çaldı, o çaldı paramı.
- EMMA : Kim?
- EV SAHİBESİ : Bu odayı tutanlardan biri. Duruyorum, düşünüyorum, hangisi olabilir, çıkaramıyorum. Yıllardır o kadar çok kimse kaldı ki burada. Oturup düşünüyorum. Çok kurnaz biri olmalı. Çünkü öyle bildiğiniz çalma değil. Ben farketmeyeyim diye banka defterinde bir numara çevirdi. Sıfırlar arttı ama para kalmadı. Hiç bir şey anlamadım.
- EMMA : Para kaldı da, paranın değeri kalmadı teyzeciğim.
- EV SAHİBESİ : Çaldı çaldı, o çaldı paramı, ama hangisi bilmiyorum. Bakın defteri göstereyim de görün, sıfırlar artmış, sonra nasıl olmuşsa gitmiş. (*Defteri aranırken*) Ben çok az harcadım oysa. (*Saat gene kendiliğinden çalmağa başlar*) Ah! Saatim ya. Kocamdan nişan hediyesi. Sizin odada değil miydi?
- EMMA : Biz diyecektik ki teyzeceğim...
- EV SAHİBESİ : Ah, demek siz de saati bana geri getirdiniz, kocamın nişan hatırasını. Gençlerin hoşuna gitmiyor burası. Siz de kalmayacaksınız, belli. Kimse kalmıyor yanımda.. (*Saat çalmağa devam eder*)
- EMMA : Allah!
- PİNNEBERG : Ben sana bıraktım.
- EV SAHİBESİ : Çalışıyor, artık durmaz çalar.
- PİNNEBERG : Taşınmaya gelmiyor herhalde teyze. Saati ben kımıldattım, kusura bakmayın, bilemedim.

- EMMA : Hayır hayır suç benim, sadece benim. (*Saatın çalması kesilir*) Gidelim. İyi akşamlar teyze.
- EV SAHİBESİ : İyi akşamlar kızım, güzel evlatlarım. Ha yalnız sabah hemen muhtara kayıt yaptırın e mi oğlum, sizin de benim de başımız derde girer yoksa....
- EMMA : Olur teyzeciğim, olur.. (*Ev Sahibesi ışığını hemen söndürür. Saat gene çalmağa başlar. Sahne önü. Koridorda kalırlar, odaya girmeden, saatin dibinde. Işık*)
- EMMA : (*Yumruklarını saate doğru sıkar. Saatin sesi kesilir. Bakışılar*) Pirensim. Ben bu kadıncağız gibi olmak istemiyorum. Olmam değil mi, onun gibi olmam değil mi? Korkuyorum.
- PINNEBERG : Sen, ne demek onun gibi, sen benim uğurum değil misin, nasıl onun gibi olabilirmişsin! Mümkün olabilemez! (*Sarılırlar. Yüzüklü parmakları birleşir. Bakarlar*) Uğurum, sana birşey söyleyeceğim, ama şimdi mi söylesem.
- EMMA : Şimdi söyle şimdi.
- PINNEBERG : Kızma ama.
- EMMA : Söyle pirensim, artık sana hiç kızmayacağım, uysal.. olacağım.
- PINNEBERG : Kızma ama.
- EMMA : Söz. Yüzüklerimiz üzerine yemin sana.
- PINNEBERG : (*Yüzüğünü çıkarıp göstererek*) Bizim var ya, evlendiğimizi Ducherow'da kimse bilmemeli.
- EMMA : Haa? (*Telâşla sertleşir*) Nerden çıktı o?
- PINNEBERG : Yoksa işimden olurum.
- EMMA : O nasıl şey? (*Kızgın sıyrılır*) Hani hiç bir şey gizlemeyecektik birbirimizden?
- PINNEBERG : Hani hiç kızmayacaktın bana? Dinle bak. Sen çalışma demem, yüzük almasak mı demem, hep bu yüzden. Bak, şimdi ben Bergman mağazasında baş tezgâhtardım ya. Bu şimdiki patron Kleinholz da hep oradan giyinirdi, beni tanırdı, takdir ederdi, tamam mı?
- EMMA : Hayır! (*Yüzüğü yeniden Pinneberg'in parmağına sokmağa çalışır*)
- PINNEBERG : Dur sabret dinle. Kleinholz, adı üstünde odun herif, buğday gübre filan alıp satıyor ya, köylülere kazıklaması gerek. Bunun için hep onlarla içiyor sonra da çamurlaşıyor, elbiselerle yerde.. Gene gelip Bergman'dan elbise alıyor habire..
- EMMA : Bana ne odunun elbisesinden! (*Yüzüğü takamayınca alıp döner*)
- PINNEBERG : Dinleyecek misin? Yedi ay önce Bergman alçağı mağazayı kapayıverdi. İflâs miflâs dedi, anlayamadık, ama açıkta kaldık tabii. O şimdi

daha büyük bir yer açıyormuş galiba şehirde. Neyse, tam ben işsiz kaldım derken bu Kleinholz geldi. Üzülme sen, daha bile fazla veririm sana dedi.. E ne iş yapacağım, sizde hamallık mı yapacağım, dedim. (Yüzüğü geri almağa çalışır, kız vermez)

EMMA
PINNEBERG

: Hammalık yapsaydın.
: Daha neler. Birinci sınıf tezgâhtarlığa yükselmişim, herkes beni tanıyor, ne zaman kendi işim olacak diye düşünüyorum tam, buğday çuvalının altına gireceğim öyle mi? Bir daha belini doğrultamazsın, değil kendi işine atlamak, iş sahiplerinin içine bile çıkamazsın bir daha. Hayatta yapmam öyle iş. O da biliyor tabii. Onun için büroda muhasip olacaksın dedi. Hem de ne dedi biliyor musun: Senin gibi işe sahip olacak biri lâzım bana dedi. Müthiş sevindim tabii.

EMMA
PINNEBERG

: (Yüzüğü verip sırtını döner) Sevin sevin, dinlemiyorum artık.
: Şşş. Dinle dinle. Meğer herif zaten batık değilymiş. İş kötü mü kötü, kurtulacağı yok. Bir oğlu var geri zekâlı. Bir karısı var manyağın biri. İş battıkça karı iki kat harcıyor. Bir de kızı var, yaşı geçmiş, adı çıkmış...

EMMA
PINNEBERG

: (Merakla döner) Haa?
: Haa, ya. Şimdi istersen dinleme. Odun herifin hesabı meğer kızı, işe yarar birine yamamakmış. Anladın mı? (Yüzüğü gösterir) Evlendiğim bir çıkarsa meydana, o iki cadıyla bu odun bir olur beni...

EMMA
PINNEBERG

: Allah!
: Uğurum! İşsiz kalmamağa bakmalı, ne olursa olsun.

EMMA

: (Kendi elindeki yüzüğü de çıkarırken) İşsiz kalmamalı. pirensim!
(Sarılırlar. Işık)

Şarkı:4

"EKONOMİ BİLMECESİ"

**Ekonomi tıklarında
Ekonomi tıklarında**

**Kriz var bunalım var
İşveren zor durumda**

İşçiyi bağrına basar
Reva mı bu efendim
Bunalım bundan doğar

Ekonomi tıklarında
Ekonomi tıklarında

Demek ki ne yapmalı
Paradan at bir sıfır
Artsın öyle fiyatlar
İşçi fazla at gitsin
Hayatta başarılar
Hayatta başarılar.

Ekonomi tıklarında
Ekonomi tıklarında

Of bunaldık, bir daha!

Paradan at bir sıfır
Artsın öyle fiyatlar
İşçi fazla at gitsin
Hayatta başarılar

Ekonomi tıklarında
Ekonomi tıklarında

İşsizlik pahalılık
Konjonktür enflasyon
Milletçe fedekârlık
Kriz bunalım derken
Bilanço'ya bir baktık
Bu yıl iki misli kâr
Hayret şu işe bak sen
Nerden geldi bu kârlar
Kime gitti bu kârlar?
Kim kazandı bu işten?
Aman kimse sormasın
Aman kimse duymasın!

Ekonomi tıklarında
Ekonomi tıklarında.

Sahne: 6

(Kleinholz Ticarethanesi bürosu. Tabela da görünür. Kuş pisliği vb. ile berbat durumda tabella. Büroda da patates çuvalları, ev yaşamının büroya sığramışlığı, tam bir eski kalıntı..)

LAUTERBACH : (Girer heyecanla. Pinneberg gelmiş, masasında muhasebe klasörleri içinde çalışmakta) Vay be, harika bel Bugünden sonra artık kimse SA'lara çapulcu takımı diyemez. Nazi'ler yükseliyor. Yükseliyoruz! Alman milliyetçiliğinin hücum taburları, SA'lar, nasılmış görsünler bakalım. Harika bir buluş! İki renkli kordon. Her birimize iki renkli birer kordon verdiler. Vay be, harika bel! Bir kilometre uzaktan baksak hangimizin hangi bölükten olduğunu çakacağız artık. Yalnız biz çakacağız tabii. Çok şahane bel! Bak şimdi, meselâ vuruşmadayız değil mi, bizden bir milliyetçi (Pinneberg'in üstünde uyguluyarak) bir komünisti, bir ameleyi, temizliyor. Ben hemen anladım o hangi bölükten, tamam mı? Talimat da belli. Derhal çakıyorum ne yapacağımı. (Pinneberg'i bırakır. O gene de dosyalarına döner, umursamaz) Görsün Allahsızlar. İki renkli kordon, nasıl ama, harika buluş değil mi? **PINNEBERG** : Harikadır. Bu Münih 387536 toptan nakliye değil mi?

LAUTERBACH : Ha?

PINNEBERG : Şu buğday vagonu, Münih?

LAUTERBACH : Ha, evet toptan herhalde. Düşünsene yahu, bir de parlak üniforma, yıldızlı, hele çizme de verdiler mi (marşla yürümeğe başlar) Büyük Almanya... (SA marşının orjinal melodisiyle)

SA yürür, uygun adımla dimdik
Arkadaşlar kim ki vuruşursa kızullarla
Yürüyor aramızda bizimle birlik....
Zım tak zım tak tiss tara ra ra...

SCHULZ : (Girer) Şunlara bak. Dünyadan haberiniz yok bel! (Lauterbach'a giymiştir bu lâf, O öfkeyle durur.) Vah vah!

LAUTERBACH : N'olmuş, biz ciddi işlerin adamıyız, senin gibi gece yarılarına kadar kızullarla sürmüyoruz.

SCHULZ : Bak, haberin yok işte, dün gece ne ciddi işler oldu Tivoli pavyonunda..

LAUTERBACH : Bana ne!

SCHULZ : Büyük Patron Herr Kleinholz hazretleri, sayın eşyle..

LAUTERBACH : Haa? Yok canım, o bikere karısını bir yere götürmez ki.

SCHULZ : Tabii götürmez. Ama o kendi geldi bu sefer. Bizim patron, iplik fabrikasından esmer Frieda var ya, onnandı. Bir şey yaptığı da yoktu ama kıza oldu olan gene, yazık. Ben iki adım ötededim. Birden patronun karısı dalmaz mı içeri? Baaayan Emily Kleinholz, sabahlıkla hem de..

PINNEBERG : Sabahlıkla lokale geldi ha?

LAUTERBACH : Atma be!

SCHULZ : Şerefsizim bak. Tivoli'de. Eğlence vardı dün akşam. Birden karısı hışımila patrona sırtından yanaştı, bir tane de patlattı, seni kart horoz seni diye yapıştı.. Kızı da tanıdı ki vay vay.. zavallı Frieda.. (İşe hazırlanmıştır) Bu saman yazısı yazılmadı mı hâlâ yahu, kim yazacaktı?

PINNEBERG : Sen herhalde.

SCHULZ : Yok canım, Lauterbach! Samandan en iyi o anlar, hah hah!

LAUTERBACH : Dur hele şimdi, tam bir anlatsana. Karısı girdi bizim patronun, sahi hangi kapıdan girdi yahu, kimse görmemiş mi?

SCHULZ : Görmez olur mu, dalmış girmiş işte, surat kıpkırmızı, hani arada bir olur ya böyle kırmızı mor mōsmor bir suratla (taklit ederek) milletin arasında girdi böyle.. (O anda Herr Kleinholz girer. Üçü masalara kaçışırlar. Kağıtlarla meşgul olmaya geçerler. Kleinholz, süzer bunları bir bir, önlerine dikilerek)

KLEINHOLZ : Bunlar da benim büromun memurları ha! İş güc kalmadı mı? Sizin yüzünüzden batıyor burası be. (Elindeki bir nattan söktürmeğe çalışarak) Rasyonalizasyon! Reorganizasyon! Her yer yapıyor, ben de yapacağım. Hanginizi atayım işten, deyin bakalım. Üç tembelin yaptığı işi iki çalışan haydi haydi yapar. Ee Pinneberg, ne diyorsun? Son giren ilk çıkar, meselâ ha? (Sessizlik, kimse kafasını kaldırmaz) Şimdi dut yemiş bülbüle dönersiniz tabii. Ya demin? Nasıl oluyormuş benim karı? Böyle kırmızı mor mor.. vay vay vay... (Schulz'a aniden) Senin çıkışını vereyim mi ha? Senin, hemen şimdi ha! Haylaz herif.

SCHULZ : Herr Kleinholz, sizden tek kelime söz etmedik emin olun.

- KLEINHOLZ : (Lauterbach'a) Ya sen?
- LAUTERBACH : (Biraz horozlanarak) Bir şey mi var Herr?
- KLEINHOLZ : (Çekilir, oradan uzaklaşırken) Yazık yazık. Üç memurumdan birini atacağım, öbür ikinize de göz açtırmıyacağım, görün bakalım. Sizler gibisi sokakta sürüyle. Lauterbach, kilere git, beş ton un çuvallara dolacak! (Lauterbach horurdanır, davranmaz) Yok yok, sen değil, Schulz gidecek. Canlı cenaze gibi dolanmak değildir. Biraz hamallık yap da anla! (Schulz sıyrıldığına memnun fırlar) Lauterbach, istasyona gidin siz. Yarın sabah 6.00 için bir kapalı vagon nakliyesi var, muamelesini tamamlayın! (Lauterbach sallana sallana giderken Pinneberg makinesini kucaklar) Dur!
- PINNEBERG : (Kucağında yazı makinesiyle öyle durur) Buyrun efendim!
- KLEINHOLZ : Saman işini yazacaktın değil mi? Bırak, o Lauterbach'ın işi. Vagon için nakliye parası yatmış mıydı?
- PINNEBERG : Tamamdır Herr Kleinholtz. Bir imza kaldı. Hemen gidip halledeceğim.
- KLEINHOLZ : Öğleden sonra hepiniz hazır olun, aşağıda bugün yüklemeyiz, dört nala! Karı kısmı da çalışacak, onlar da büroya göz kulak olur, gelen gideneye bakar. (Nottan çaktırmadan) Rasyonalizasyon!
- PINNEBERG : Olur efendim.
- KLEINHOLZ : Otur otur. Benim kız, Mari, işe sahip çıkmayı bilir. Bilmez mi? Eline çabuktur. Her işte beceriklidir haa! İyi kızdır. Güzelliği gençliği yoktur ama, iyi yetiştirdim, çalışkan, hamaratı...
- PINNEBERG : Tabii efendim.
- KLEINHOLZ : Eee, düşündün mü bu işi, bir karar ver artık, fazla zaman yok!
- PINNEBERG : (Telâşla) Hangi işi efendim?
- KLEINHOLZ : İşten atılıp atılmamayı. Sen benim yerimde olsan kimi atardın?
- PINNEBERG : Valla ne diyeyim efendim, şimdi arkadaşlar için de bir şey diyemem ki...
- KLEINHOLZ : Peki ya kendin için?
- PINNEBERG : Kendim için mi, yani nasıl desem?
- KLEINHOLZ : Birşey demiyor musun hâlâ? Neyse, düşün biraz daha, ben senin iyiliğin için diyorum. Ay başına kadar mühlet. Biliyorsun ayın son günü öğlen oniki'ye kadar. Ona göre, hadi! (Pinneberg evrakı almış fırlarken birden bağırır ardından) Kim demiş Kleinholtz Firması batıyor.

diye! (Pinneberg şaşırır durur) Hadi iyi düşün.
(Işık.)

Sahne 7

(Önde Emma bir süpermarket vitrininin camının
ardında vitrine bakmakta, elinde file ve küçük
cüzdan. Pinneberg aynı sokaktan geçerken
görür, arkadan belli etmeden yaklaşır)

PINNEBERG : Akşama ne yemek var baayan? (Kız şaşırır
döner) Şşş. Çaktırma sakın.

EMMA : Hep böyle mi görüşeceğiz biz?

PINNEBERG : Pazar günü nöbetim yok. Uzaklara gideriz ha,
söz, yüzüklerimizi de gerine gerine takarız!

EMMA : Söz ama tamam mı? (Camdan Pinneberg'in
berbat durumunu farkederek) Hii, ne o piresim,
sapsarısın, bu kadar korkacak ne var, kimse gör-
müyor işte. (Biraz da dolaşarak denk getirdikçe
konuşurlar)

PINNEBERG : (Vitrinden ani kaçarak) Şşş bakıyorlar. Bütün
kasabada seni aradım. Olan oldu bugün. Patron
olacak odun herif bugün açık açık söyledi.
Mari'sini almazsam ilk beni atacak belli. Mühlet
ayın son günü pazartesi onikiye kadar.

EMMA : Allah!

PINNEBERG : Düşündüm de, diyorum ki, gitsem ona durumu
açsam bir güzel, desem ki ben evliyim, evli
insan sokağa atılır mı, hangi vicdan kabul eder,
desem ha!

EMMA : Bu kadar işsizi hangi vicdan sokağa attı?

PINNEBERG : Niye canım, Kleinholz odundur filan ama iyi
insandır, pek ince düşünmez yalnız, ona iyice
anlatmak gerek: Bakın bir de çocuğumuz ola-
cak, üç vatandaş birden aç mı bırakmak istiyor-
sunuz, dedim mi...

EMMA : Onun da umurundaydı.

PINNEBERG : Senle de hiç konuşulmuyor canım.

EMMA : Baksana pires, sen hakikaten biraz ağabeyi-
min dediği gibi.. İşverene için dökmekten ne
hayır gelir?

PINNEBERG : Sen de aynen babanın kızısın yani.

EMMA : Bak. (Elde olmadan bakışılır) Yok yani
bakma da dinle. Ben senin yerinde olsam ne ya-
parım biliyor musun? Patronla değil, öbür iki ar-
kadaşınla konuşurum. Onları da aynı şekilde
tehdit etmiyor muydu?

PINNEBERG : Evet.

EMMA : Eee, üçlünüz bir olursanız, üçlünüzü birden atamayacağınızdan hiçbirinizi atamaz.

PINNEBERG : Bu fena fikir değil yahu. Akluma yattı. Boşuna mı diyorum sen benim uğurumsun diye. İnşallah öbürleri de kalışlık yapmaz ha?

EMMA : Yapmazlar, yapmazlar. İş arkadaşları birbirine niye kalışlık yapsın?

PINNEBERG : Hii bakıyorlar, hadi.. (Tüyer)

EMMA : (Pinneberg'in gittiğini farketmeden sürdürür) Yok yok her şey iyi olacak. Niye kötü olalım hem? Ne suçumuz var? Çalışmaksa çalışkanız. Tasarrufla bizden tutumlusu yok. Kötü ruhlu insanlar hiç değiliz. Bir de oğlumuz olacak. Onu da seviyoruz. Niye kötü gitsin halimiz? Niye? Niye yani? (Işık)

Sahne 8

(Kleinholz'un işyerinde, yükleme tartma yeri. İşçiler de var. Tam "irrasyonel" bir çalışma kaosu.)

KLEINHOLZ : Rasyonalizasyon! O kadar! (Taşıyanlardan birine toslar. Herkes birbirine toslamakta) Hadi çabuk! (Kantara bakar) Hani çuvalın darası? Lauterbach! (O ters bakınca çekinir, ortalığa) Çuval iki kilo değil üç kilo çeker efendiler. Dikkat edelim. Fazla buğday hediye edecek halimiz var mı? Schulz! Doğru tart kontrol edeceğim ha! (Bir çuval patlayıp ortalığa düşer) Kim bağladı bunu? Bir çuvalı doğru dürüst bağlayamıyor musunuz, hanım evlâtları! (Çalışan işçiler içinde kadın işçiler de var) Pinneberg! Öyle fazla fazla tartmak yok, silme gibi olacak, elin alışmadı mı hâlâ? Öyle aptal aptal bakma, işine gelmiyorsa buyur kapı açık! Schulz! Karılara bakmayı bırak, önüne bak! Kaç çuval oldu?

SCHULZ : Yirmi üç.

KLEINHOLZ : Böyle yavaş olmaz. Memurlarım gayretli olmazsa işçilere ne diyeyim? Bütün çuvalar bitmeden şuradan şuraya gitmek yok. İş bitene kadar mola da yok!

PINNEBERG : Biraz daha Friebe. Az biraz daha. Ha. Ah şimdi de fazla oldu. Biraz alın. Tamam kaldırın. Öteki gelsin. Biraz çabuk Hinrichsen, sıra sizde, çabuk yoksa gece yarısına kadar buradayız.

SCHULZ : (Bitmiş bir tartının toplam rakamını bağırır) Dörtbin dokuzyüz!

KLEINHOLZ : Ne. Dörtbin dokuzyüz mü? (İhtiyar bir işçiye)

- KUBE : Kube! Beşbin kilo diye aldık bunu? Buraya getirene kadar yüz kilo n'oldu? Yüz kilo nereye gitti Kube? Yeniden tarttırırım ha!
- KLEINHOLZ : Buğday bu. Sıcaktan kendini çeker. Zaten ambara geldiğinde adamakıllı yaştı.
- KUBE : Ben ha, bana yaş buğday kazıklayacak köylü anasından doğamaz! Yalan. Çoluk çocuğuna götürdün değil mi? Kendini çekmiş diyor bir de. Vay vay. Çalınmış belli. Hepiniz buğday faresi gibi.
- KLEINHOLZ : (*İşi bırakır durur dikilir*) Bana bak efendi. Bu yaşa gelmişim hırsız yerine koyamaz beni kimse! Haram ekmeğe el sürmem ben! Bizim birliğe şikâyet edeceğim seni, sendikaya da. Hırsız demek neymiş görürüz bakalım. (*Bütün işçiler işi bırakmıştır. Yalnız memurlar tedirgin çalışmakta.*)
- PINNEBERG : (*İçinden*) Vay be, birlik dedi mi ne güzel posta atıyor adam, hepsi duruverdi. Emma burda olsa da görse.
- KLEINHOLZ : Ne dedim ki ben? Hırsız dedim mi? Sana hırsız dedim mi? Fareler çalışıyor dedim, oraya buraya niye kapalı koyuyoruz? Bu hırsız mahlûklara bir ilaç daha serpelim ha Kube?
- KUBE : Burada herkesin önünde dedin efendi. Buğdayı sen çaldın, çoluk çoğuna götürdün dedin.
- KLEINHOLZ : Hiç de demedim. Ben sana hiç böyle bir şey demedim. Herr Suchulz! Siz söyleyin ben Kube'ye hırsız filan dedim mi?
- SCHULZ : Ben bir şey duymadım Herr Kleinholtz.
- KLEINHOLZ : Duy duy bak Kube. Siz Herr Pinneberg, siz bir şey duydunuz mu?
- PINNEBERG : (*Utana sıkala*) Ben, yok, yok, hayır, bir şey....
- KLEINHOLZ : İşte bak. Hep iftira edersin, tezvirat yaparsın zaten. Sendika temsilcisi olmakla böyle mi yapılır? Öbür işçileri de zehirliyorsun, yazık.
- KUBE : Uzatmağa gerek yok efendi. Bilen biliyor. Sen yolunu biliyorsan ben de biliyorum. Kimseden korkum yok benim.
- KLEINHOLZ : Kube sen artık hepten ihtiyarladın, ne dediğini ne yaptığını bilmiyorsun. Ben hep senin iyiliğini düşünüyorum oysa, yazık. (*İşçiler hâlâ çalışmakta. Bakınır, döner*) Benim büroya bir çıkmam gerek Herr Pinneberg. Siz nezaret edeceksiniz işe. Dikkat edin, iş yetiyecek, mola yok. Buradaki işin sorumluluğu size ait. (*Çıkar. Kube saate bakar, işçilere işe başlayın işareti yapar, biraz çalışılır. Kube tekrar saate bakar*)
- KUBE : Mola! (*İşçiler durur, dinlenmeğe geçer*)

- PINNEBERG : *(Telâsla)* Kube, gözünü seveyim yapma, mola yok dedi gitti, gördün.
- KUBE : Toplu sözleşme böyle bey, onun keyfine göre değil.
- PINNEBERG : Ama beni sorumlu bıraktı, kabak benim başıma patlayacak, n'olur.
- KUBE : Bana ne, bana hırsız fare dediği zaman senin kulağın duydu mu?
- PINNEBERG : Ah benim durumumu bilsen baba, bir bilsen!
- KUBE : Biliyorum bey, biliyorum. Herkes sizin gibi düşünüp, sizin gibi yapsaydı, patron efendiler hepimizi zincire vurur bir lokma ekmek uğruna kırbaça çalıştırırdı. Eeh, daha gençsin, daha çok yaşayacaksın inşallah, çok görürsün böyle, efendilerin kışına girmekle nereye gidildiğini..
- Mola, mola, haydi!
- BİR İŞÇİ KADIN: Memur beyler devam etsin isterlerse.
- BİR ERKEK İŞÇİ: Hamallık yaparlarsa elbiseleri kirlenir.
- BAŞKA BİR İŞÇİ : Ama Herr Kleinholz'a yaranırlarsa o da onlara şeyini koklatır.
- KADIN İŞÇİ : Mari'ciğini mi?
- ERKEK İŞÇİ : Üçüne birden mi, vavvvy! Hah hah hah. *(Hepsi güler, üç memur bir köşeye çekilmiş, bozuk.)*
- PINNEBERG : Bu işin sonu tatsız.
- SCHULZ : Tatsız ne, sonu yok bu işin, yok.
- PINNEBERG : Bir şey de yapamıyoruz ama baksana. İşçilerin yanında ne hale düştük. Onların aklı daha iyi.
- LAUTERBACH : Ne demek.
- SCHULZ : Ne yapalım diyorsun yani?
- PINNEBERG : Ne yapacağız. Üçümüze de demedi mi, birinizi atacağım diye. Kalanlara da göz açtırmayacağım dedi, yani aynı hesap. Nedeni belli. Bana açık açık söyledi.
- SCHULZ : Bana da söyledi yahu. Başka kızlarla gezdiği me bozuluyor. Nedeni belli.
- LAUTERBACH : Benim de milliyetçi olduğuma bozuluyor. İş pek beceremediğim için kızına beni düşündüğünü sanmam ya...
- PINNEBERG : Düşünür düşünür, asıl seni düşünür ama bizim gibi söylemez sana.
- SCHULZ : İş de kızı da batsın.
- PINNEBERG : Bu kafayla batar zaten. Bütün derdi o.
- LAUTERBACH : Öyle mi? Sen çok şey biliyorsun muhasebeci! Söyle ne yapalım, neymiş işçilerin aklı yani?
- PINNEBERG : Bir karar verelim. *(İşçileri gösterir)* Bunlar neye dayanıyor, birliklerine. Biz de üçümüz birlik olalım. Mari için üçümüz de ağız birliği ile

SCHULZ : hayır diyelim.
: İştten atma nedeni diye Mari'yi açıkça göstermez ki.
PINNEBERG : İyi ya. Onun için, birimizin çıkışını verdi mi, öbür ikimiz de işi bırakacağımızı söyleriz. Üçümüzü birden atacak hali yok ya. Bak işçilerin hepsi durunca Kube'ye bir şey yapabildi mi?
LAUTERBACH : Anladım, şimdi anladım.
PINNEBERG : İyi öyleyse, sen razı mısın? (*Lauterbach duraklar. Schulz'a bakar*)
SCHULZ : Ben varım.
KUBE : Mola tamam. Memur beyler hazırsa...
PINNEBERG : Söz mü?
SCHULZ : Söz.
PINNEBERG : Ya sen Lauterbach?
LAUTERBACH : (*Yarım ağız*) Tabii tabii. (*İşık.*)

Şarkı 5:

"MARİE'NİN RÜYASI"

(*Sinema afişleri arasında Marie elinde çamaşır sepetiyle şarkısını söylerken dansçılar eşlik ediyor*)

Ben Mari Mari Mari
Herr Kleinholz'un kızı
Aşık olmak istiyorum
Filmlerdeki gibi
Neymiş buğday ambarı
Baba işi, baba adı.

Ben Mari Mari Mari
Willi Frisch'i seviyorum
UFA Film sunar aşkımızı
Şöhret macera gözyaşı
Willi Frisch fakir delikanlı
Ben onun melek kadını.

Ben Mari Mari Mari
Güzel mi güzel zengin mi zengin
Ama iyi kalpli sanat meleği
Elimin tersiyle itip
Ponto gibi bir milyoneri
Kucaklıyorum yoksul Willi'mi
Kurtarıyorum yoksul Willi'mi.

Ben Mari Mari Mari.... (Sarkı sürerken içeriden Kleinholtz'un haykırışı duyulur. Dansçılar kaçar. Marie kalır.)

KLEINHOLTZ'UN SESİ :Marii, hadi işine, dolanma ortalıktaa!

MARIE : (Elindeki çamaşır sepetinden bir çamaşır çıkarır, belki uzun donudur Kleinholtz'un. Yıkılmış)
Beni baştan yarat Tanrım!

KLEINHOLTZ'UN SESİ :Mariiii! (Marie kaçar)

Sahne 9

(Kleinholtz ticarethanesinin bürosu. Memurlardan yalnız Pinneberg var çalışıyor)

KLEINHOLTZ : Yarın pazar nöbetini Lauterbach'ın yerine sen tutacaksın Pinneberg. O izin istedi.

PINNEBERG : Aman Herr Kleinholtz. Mümkün değil. Olsa memnuniyetle tutarım bilirsiniz.

KLEINHOLTZ : Bak Pinneberg. Schulz'a desem şu kızla randevu, öbürüyle gezinti diye tutturacak. Senin öyle bir şeyin yok. Niye itiraz ediyorsun? Yoksa?

PINNEBERG : Ama Herr Kleinholtz, nöbet Lauterbach'ın değil mi?

KLEINHOLTZ : Ona izin verdim bir kere, geri alamam. Ayrıca o Nazi. Yarın gösterileri varmış. Onların semt başkanı da Müller Rotsprack. Yarın mutlaka geleceksin demiş. Bizim de Müller'e çok işimiz düşüyor malum. Sıkıştı mı... Yani Müller'le arayı açamam.

PINNEBERG : Gerçekten mümkün değil Herr Kleinholtz. Yoksa istemez miyim?

KLEINHOLTZ : Ben kendim mi kalayım yani?

PINNEBERG : Hayır ama bir çare bulunamaz mı diyorum acaba.

KLEINHOLTZ : Bulunur elbette. Kleinholtz firması çaresiz mi demek istiyorsun? Oysa ben seni düşündüm, onun için senin kalmanı istedim. Sense beni sükkütü hayale uğrattın Pinneberg. Çok yazık. ("Sukut-u hayal" değil, "sükütü hayal" biçiminde söylüyor)

Sahne 10

(Sahne önü. Pinneberg ile Emma en mutlu halleriyle ve yüzükleriyle Pazar gezintisinde. Yeşilliklerde dolaşmaktalar. Şu sırada dört yapraklı yonca arıyorlar. Emma diz üstü dört ayak aramakta, Pinneberg ayakta, belli etmeden arıyor)

- EMMA : *(Birden heyecanla uzatır elini) Hah! üç dö.. değil bee.*
- PINNEBERG : *(Atlar, birşey koparmış gibi elinde saklar)*
- EMMA : *Buldun mu? (zıplar) Bana ver bana ver! (Pinneberg elindeki atmış gibi yapar) Yalan, dört yapraklı değildi ki! (Bu itişme sırasında kucak kucağa gelmişlerdir, Emma kendini bırakır) Ah, bugün hiç bitmese. (Elini uzatınca yüzükleri farkeder. Pinneberg'in de parmağını uzatır) Tut güneşe inadına parlasm, şöyle, tam şöyle, hah!*
- PINNEBERG : *(Eller birbirini tutmuş uzayınca tango yapan çifte benzerler) Ram pam pam, pa ra ra, yok bir sola iki sağa.. ram pam pam, pa ra ra... Karnını içeri çek canım..*
- EMMA : *Çeksem de gitmiyor artık. N'olmuş, oğlan da dansetsin, düğün yapamadık, dansını yapalım bari, ram pam pam (Karnını özellikle çıkararak meydan okur gibi dansa devam ederken bir motor, fren, klakson sesi. Otomobil camı veya üstü açık otomobil gibi olan birşeyin üstünden veya arasından üç baş uzanır: Kleinholz, Karısı ve Marie. Pinneberg cin çarpmış gibi kalakalır. Emma farkında değil, dansa devam ediyor. Uzanan kafalar öfkeyle kaybolur, gaza basma ve hareket sesi...)*
- PINNEBERG : *Eyvah, bitti bu iş. Tam da yarın.. Bitti bu iş.*
- EMMA : *N'oldu? Ne işi? Ne bitti?*
- PINNEBERG : *Odun herif, cadılar da yanındaydı işte. Arabada. Kleinholz takımı. Tanımıyorsun ki, onlardı hususidekiler.*
- EMMA : *Allah!*
- PINNEBERG : *Gördüler, seni de, oğlanı da, yüzükleri de.. (Kinayeli) Uğurum benim! (Işık)*

Sahne II

- PINNEBERG : *(Büro. Pinneberg en düzgün giyimiyle masasına geçmiş iş başında. Lauterbach girer. Kafası gözü sarılı, berbat durumda. Hiç bir şey demez.) Günayd... Aa! Ne oldu, geçmiş olsun? (Ses yok) Haa, dükkü gösteriniz... (Lauterbach çok ters bakar) Üzülme canım, senin işini de ben yaparım bugün. (Birden kendi kendine) Hii bugün.. (Lauterbach oturur)*
- KLEINHOLZ : *(Girer, doğru Pinneberg'e) Eveet Herr Pinneberg. Sizin işinizi Schulz'a verdim bugün, o da gene ruh gibiydi ama ll'e kadar bitirip dönecek, kendi bilir. Siz böyle muhasiplik köşelerinde*

heder oluyorsunuz. Güzelim pazar günlerinden sonra, bu şıklıkla, size göre iş değil burası, değil mi efendim? İşte böyle Pinne... (*Lauterbach'i görür. Nevri döner, şaşırır, bunalır*) Gene mi? Kilere filan git bari, kaybol, görünme müşteriye, yetti bu yahu! Tuu! (*Lauterbach bozuk çıkar*) Tuu! (*Ne yapacağını bilemez, bakmaksızın Pinneberg'e buyurur*) Çıkar şu Hönow hesaplarını, üç aylık mahsubunu yap, saman teslimatını iyi kontrol et, yine çavdar yerine yulaf samanı kazıklamasın hırtlar! Hadi durma! (*Pinneberg fırlar*)

PINNEBERG : Başüstüne Herr Kleinholz! O olayı biliyorum. Karshorst'tan gelen vagon, benden önce olmuş ama..

KLEINHOLZ : İyi, iyi. İşini biliyorsun tamam, ne demek istiyorsun yani? Öff! (*Çıkar*)

PINNEBERG : (*Yalnız. Gözleri sevinçle parlar*) Uğurum, uğurum! Sıyırdık, yaşasın, bir ay daha sıyırdık! (*Dosyaları alır*) Bu iş en az üç günlük. 12'ye kadar beni atmak istese böyle işi niye versin? (*Dosyaları açarken*) Ollum, sen de korkma oluşum, seni de gördü, gizlemek yok, işsizlikten korkma kurtulduk oluşum, ııı bııı... Eveet, önce 31 Mart'a kadar.. İlk teslimat 3765 Mark 50 Fenik. (*Düşünür*) Demek ki burasına geldi, Nazi'sine de, işine de, Müller'ine de, dedi Lauterbach'ı... Haklı ama, böyle de işe gelinir mi, işine, zinde, taze, verimli geleceks... (*Birden ak-lına gelir*) Hii, Ben hıyar kafa, ah hıyar kafa, birimizi atarsa hepimiz çıkalım diye ben dedim bir de. Ben kendi ağzımla, yuh inek kafa! Tuu. Üçümlüzü birden atamazmış, bok atamaz, nesine minnet, işsiz dolu. Ne güzel sıyırmıştık... (*Ortalıkta dolanır*) Ne yani beni atsa onlar sözlerinde duracaklarmıydı sanki. Lâf. (*Rahatlar gibi olur. Yerine oturacakken*) Olmaz. Böyle rezilliğin utancı yeter. Ah uğurum şuracıkta bir görünülsen, gene sana bir soruversen. Ulan onun kafası ne güzel işliyor be, hiç böyle karıştırmıyor, dosdoğru bakıp söylüyor. (*Pencereye gider*) Uğurum, şuracıktan bir geçiversen ya. Hadi uğurum, hadi. Hii Maril! (*Pencereden geri sıçrar, gizlice izler*) Geliyor. Mutlaka buraya. (*Ayak sesleri yaklaşır. Pinneberg idam mahkumu gibi gözünü kapar kalır. Marie girer, elinde o sepetiyle hiç bakmadan öbür yana geçer. Pinneberg gözünü açar, bakar, kimse yok, dönüp*

öteki koridora bakar) Yoo. Babası ve Lauterbach. İşte Lauterbach Kleinholz'la konuşuyor. Olur mu canım, patron Lauterbach'la konuşuyor. *(Fırlar)* Kurtulduk. Uğurum kurtulduk! *(Saate bakar)* Tamam, demek ki Lauterbach'ı.. Ah. Ya şimdi Lauterbach gelip bana derse ki.. ama Schulz burda yok ki zaten. *(Masaya gelir. Bu anda Kleinholz'un sesi ile donar)*

KLEINHOLZ
PINNEBERG

: Pinneberg! *(Girer)*

: Buyrun Herr Kleinholz! Mart 3'l'den bu yana üç teslimat..

KLEINHOLZ
PINNEBERG

: En ciddi, en iş bilen, en çalışkan memurumsun.

: *(Rahatlamış)* Teveccüh..

KLEINHOLZ
PINNEBERG

: Ama yazık ki seni atmak zorundayım işten...

: *(Donar)* Efendim? Ne sebeple?

KLEINHOLZ

: Ne sebeple? *(Duraklar)* Seni çıkarıyorum işten o kadar!

PINNEBERG
KLEINHOLZ

: Nasıl olur, evliyim ve çocuğum olacak..

: Hah tamam işte. Yani, demek ki, karınla ve doğacak çocuğunla gezmeğe çıkmak için Pazar nöbetini kabul etmediğinden.. *(Hızla çıkar. Ama kapıda durup içeriye kulak verdiği görülür)*

PINNEBERG

: Hayır efendim, gerçek nedeni biliyorum ben! *(Lauterbach sükunetle girer)* Hah, iyi ki geldin Lauterbach. Çabuk, saat 12'ye geliyor. Beni işten attı. Ne sözleşmiştik? Ben hemen gidip Schulz'u bul.. *(Lauterbach'ta hiç hareket yok, dönüp kapıya yönelince "Ne sözleşmiştik" Sözü üzerine kafasını içeri sokmuş Kleinholz'la göz göze gelir, kalır. Döner, Lauterbach'ın Kleinholz'a baktığını görür)*

KLEINHOLZ

: Doğruymuş demek. Aferin Pinneberg, bir bu eksikti, işçilerin aklı ha!

PINNEBERG

: *(Lauterbach'a döner)* Sen mi.. Demin.. İt oğlu it!

LAUTERBACH

: Sen de bizi aldatmışsın ama, evlenmişsin bizden saklamışsın. Değil mi Herr Kleinholz?

PINNEBERG

: *(Lauterbach'a saldırmak ister)* O sağlam gözünü de ben patlatırım!

KLEINHOLZ

: *(Sakin araya girer)* Dışarı Pinneberg, bitti bu iş, ihbarsız, tazminatsız. *(Pinneberg kravatını düzelterek hırsla çıkar)*

LAUTERBACH

: Sağlam gözümü de o vuracamış, dünkülerden ne farkın var, kızıl kancıklar!

KLEINHOLZ

: Sus sen de! Onu gönderdik ama muhasebeyi kim yapacak ha? Otur bakalım şuraya. *(Lauterbach Pinneberg'in masasına oturur)* Şu hale bak! Heey Kleinholz Firması heey!

(Dışarı fırlar) Marii! (Işık)

Şarkı 6:

"SOKAKLAR İŞSİZ DOLU"

(Dansçılar, kadınlar ellerinde tütün çubukları, erkekler bira şişeleri ile, işsizlerin şarkısını söylerler. Aralarında kravatından ve kolalı beyaz yakasından ödün vermeyen tek kişi, Pinneberg)

Küçük adam ne oldu sana
Küçük adam ne yaparsın
Ufkun kararırsa birden
Efkâr basarsa her yanı
Mutluluk hayal olursa
Ağlamak gelirse içinden
Sıkıntı gider mi bir yana
Açar mı kara bulutlar
Yeni umutlar doğar mı
Güzel olabilir mi yarın
Sen bu kafada gidersen.
(Pinneberg kafasını diğer kravatını düzeltir)
İnadım inat de bakalım
Düzelt kravatını da
Kafanı düzeltme sakın
Senin yerin başka ama
İşsizlerin yeri parklar
Ah bu çarkı kırık dünya.

Sahne 12

(Buradan sonraki sahneleri dansçılar düzenleyip sürdürür, yerine göre belli pozlarda işsizler olurlar, ağaçlar olurlar, afişler olurlar. Sahne önü. İşsizler parkı gece. Emma gelmiş, ikisi birlikte parkın lambasında mektup yazıyorlar)
: Sen kime yazıyorsun? (Birbirlerine mektuplarını göstermiyorlar)

EMMA

PINNEBERG

: Ben mi? Hiç, yani şeye, Bergman'a canım. Yeni bir yer açmış diyorlar. Tekrar işe alır mı diye...

EMMA

PINNEBERG

: Ben kime yazsam diye düşünüyorum.

: Deminden beri yazıyorsun ama. (Bakışır, gülümserler. Gene göstermeden devam ederler, belli etmeden zarfa koyarlar ayrı ayrı. Yürürler)

EMMA

Bugünle otuzdokuz. (*Bedenini satan bir işsiz kadın yaklaşır. Pinneberg Emma'ya sokulur*) : Gün saymayı bırak. (*Bir kendini sarhoşluğa vurmuş erkek işsiz geçer. Emma Pinneberg'e sarılır. Posta kutusuna geldiklerinde yanında iki afiş görürler. Biri Hitler'li Nazi afişi. Öteki, Alman Komünist Partisinin. Emma, Nazi afişini okuyarak*) "Son umudumuz Hitler" ha! Ben biliyorum oyumu nereye vereceğimi, hele bir gelsin seçimler!

PINNEBERG

: Hitler'e mi?

EMMA

: Yok devel!

PINNEBERG

: Niye. Her yeri tuttu Nazi'ler. Belki de ancak onlar düzeltir. Nazi olmak varmış.

EMMA

: Aklını mı kaçırdın sen? Sen iyi değilsin piren-sim. (*Pinneberg mektubu atarken göz ucuyla bakmak ister, bir şey göremez*) Gel sana bir bezelye çorbası yapayım. Bir de...

PINNEBERG

: Bir de ne? İşsizlik sigortasıyla evde lamba bile yakamazken... (*Emma belli etmeden mektubunu atarken elindeki kitabı Pinneberg görür*) Bu ne?

EMMA

: (*Mektubu acele atar. Kitabı gösterir*) Bak! Eski kitapçıdan aldım.

PINNEBERG

: (*Alır*) "Anneliğin Esrarı". Ne yazıyor bunda? (*Açar rastgele*) "Evet, çocuğun doğmasıyla beraber mesut ve aydınlık günler de başlar". (*Bakışlırlar*) "Bu, ilahi tabiatın biz insanlardaki kemal noksanını tevzin etmek için yarattığı mukaddes bir varlıktır". Anlamadım.

EMMA

: (*Alır kapatır*) Ben de anlamadım. Ama anlaşılan yerleri de var.

PINNEBERG

: (*Emma'nın karnına bakar*) Belli oluyor artık.

EMMA

: Olacak piren-sim, güzel olacak her şey.. Birbiri-mizi hiç bırakmayalım!

PINNEBERG

: Uğurum benim! (*Işık*)

Sahne 13

(*Işıkla sahne ve gürültü. İşsizler kuyruğu, Iş Bulma Kurumu önünde.*)

PINNEBERG

: (*Kuyrukta buruşmuş bir mektubu cebinden çıkarıp yeniden okur*) "Mutfaktaki sözlerime gücenmediğine sevindim. Haklı olduğumu görüyorsun. Baba ocağına gelin siz. Hiç çekinmek yok. Karl hapiste, ama yanımızda gibi. Benim işsizlik sigortasıyla..." (*Başını kaldırır*)

İHTİYAR İŞÇİ

: (*Arkasındadır, konuşur*) Her gün aynı mektubu okuyup ne buluyorsun efendi. Mektupla iş bulunduğu görülmüş mü?

- PINNEBERG : Ya böyle dikilip durmakla iş bulunduğu görül-
müş mü baba?
- IHTİYAR İŞÇİ : O da doğru ya. Okumana bak.
- PINNEBERG : "Annenin yevmiyesiyle aynı kazandan geçini-
riz. Kızıma da söyle, direktse de akıllıdır. Orada
garip kalmayın. En kötüsü garibanlıktır. Bura-
dan oraya ne yapabiliriz ki? Ama burada olursa-
nız, iş bulamasak da yapacak çok şey var"...
(Kurumun kapısı açılır. Bir kargaşalık başlar.
Bu sırada kız koşarak gelir)
- EMMA : Çık çık bekleme orada!
- PINNEBERG : Dur, uğurum, bak sen geldin belki iş açılır.
(Önden anons edilir: "Kimse boşuna bekleme-
sin. Yeni açılan iş yok!") Neymiş?
- IHTİYAR İŞÇİ : Sade suya çorba, ne olacak.
- EMMA : Bırak orayı artık! Annenden cevap geldi.
- PINNEBERG : Nasıl?
- EMMA : Nasıl olacak, ben yazmıştım, annene yazmış-
tım, göstermedim sana.
- PINNEBERG : Hani hiç bir şeyi gizlemiyecektik?
- EMMA : Ama bu başka. Sen bırakmazdın yoksa. Bak
boşuna değilmiş. Mandel mağazalarında tezgâh-
tarlık bulmuş. Kurtulduk. Berlin, Mandel, tam
sana göre iş. Oğlan doğunca ben de iş bulurum
Berlin'de.. Hadi.
- IHTİYAR İŞÇİ : Mandel mi? Yahudi mağazası. Batırırlar. Dik-
katlı olun. Gene bu kuyruğa kalırsınız. Ben Ya-
hudiyim diye iş vermiyorlar besbelli.
- PINNEBERG : Ha? Benim eski patron Bergman da Yahudiy-
di, iki tezgâhtar da.. Ama Yahudi patron şimdi
daha büyüğünü açtı, Alman memur, Yahudi tez-
gâhtar, biz battık ne haber? Gözünü aç, babal!
- IHTİYAR İŞÇİ : O da doğru ya. Yolunuz açık olsun.
- EMMA : Aferin pirens!
- IHTİYAR İŞÇİ : (Pirens'i duyup döner) Hı! Ben de kralın baş-
mabeyincisi. Töbe töbe.. (Gider)
- EMMA : Hadi hadi.
- PINNEBERG : Annemin oraya hal! Hayırlısı.
- EMMA : Elindeki ne?
- PINNEBERG : (Mektubu saklamağa çalışır) Hiç.
- EMMA : Hani birbirimizden hiç bir şey gizlemiyecek-
tik.
- PINNEBERG : Ama bu başka, babandan mektup.
- EMMA : Nasıl?
- PINNEBERG : Nasıl olacak ben yazmıştım, sana gösterme-
dim. Bergman'a ne yazacağım. O herifin eski
tezgâhtarlarının hiçbirini almayacağını öğren-
miştim çoktan, foyası meydana çıkmasın diye

besbelli.
EMMA : (Mektubu kapar, devamını okumaya başlar)
 "Durmayın gelin, iş bile buluruz belki, gençsiniz
 nasıl olsa. Yalnız bizim bulacağımız iş ütülü
 olmaz herhalde. Gelmeseniz de gücenmeyiz.
 Yolunuz açık olsun. Ama söylediklerimi unut-
 ma. Gücenmeden düşün. Sormadan yazıyorum,
 Karl'ın da selâmı var. Gözlerinizden öperim."
PINNEBERG : Oraya dönmeyelim diyordum ama ne yapsak?
 : Bilmem. Ben de Berlin'i istemiyordum ama.
 Tezgâhtarlıksa.. Hatta Berlin büyük şehir, belli
 olmaz belki kendi dükkânımız bile olur ha?
EMMA : Ya o köca yerde hem işsiz, hem de yapayalnız
 kalırsak? Pirensim sen bilirsin, yalnızlık işsizlik-
 ten de kötü.
PINNEBERG : Ama Berlin'de iş katiyse. Mektubu ver helé?
EMMA : Bak. (Okur) "Sevgili gelinim. Benim delikanlı
 tabii eskisi gibi asidir. Bu nasıl şey, oradan bile
 atılsın? Derhal gelin. Onun sevmeyeceği biri,
 Mandel mağazalarında ona göre bir tezgâhtarlık
 buldu. Ayın birinden önce burada olun. Çok dü-
 şündüm, nihayet yazmağa karar verdim. Onun
 için geciktim. Gelmeden telgraf çekin. Anneniz
 Mia Pinneberg."
PINNEBERG : Berlin'e gidelim ha.
EMMA : Berlin'e? Sen bilirsin.
PINNEBERG : Hadi telgraf çek!..
EMMA : Olur. (Emma telgraf için uzaklaşmağa başlar-
 ken Pinneberg de ardından gider, önce yavaş,
 sonra hızlı, sonra koşmağa başlayarak telgrafa
 giderler. Işık)

Şarkı 7:

"EKSPRES BERLİN"

(Dansçılar, Pinneberg'le Emma'yı gene o azıcık
 eşyalarıyla tren gibi Berlin'e götürüyorlar)
 Alıcının adresi
 Sevgili Mia Pinneberg
 Spener Caddesi
 Doksaniki kat iki. Stop!(Durma ve sessizlik)
 Apartman dairesi. Yehhuu.
 Ekspres Berlin. Ekspres Berlin. Ekspres Ber-
 lin.....

Otuz Eylülde

**Yirmi Kırkbeşte
İstasyonda karşıla
İmza**

**Emma Hannes Pinneberg. Stop! (Durma ve
sessizlik)**

Geliyoruz al bizi. Yehhuu!

**Ekspres Berlin. Ekspres Berlin? Ekspres
Berlin...**

"Ara istasyon. Onbeş dakika!"

1. PERDE SONU

II. PERDE

Sahne 14

(Berlin. Friedrichstrasse İstasyonu. Efekt. Bir kadın -Bn. Mia Pinneberg- peronda bekler gibi sahne önünde beklemekte. Arada elindeki mektuba bakar. Düşünceli, yorgun, biraz çöklük, fakat kentli orta giyimde ve makyajlı. Bir süre gar efekti içinde kadını izleriz. Sonra anonsla trenin gelişi efekti. Kadın sol yanda tren pencere-lerinin geçişini izler. Gelenleri göremez. Sağa koşarken Pinneberg'le Emma sağ yandan iniverirler. Eşyaları çok azdır, bir sepet, bir paket belki, önce anne ile oğulun kucaklaşması. Anne-nin karmazık duygulu, oğulun çekingen mesafeli tavrı içinde sessiz kucaklaşma. Emma ise coşku-lu, hareketli, heyecanlı. Kendisi gider Anne ile kucaklaşır.)

ANNE

: Hoşgeldiniz evlâdım. Mektubunuz ne güzeldi, yanıma aldım. (Gösterir)

EMMA

: Yazdığımı iyi etmişim değil mi anne? (Pinne-berg ters bakar, kadın ise anne denmesinden memnun, kızın elini tutar) Çekinecek ne var-muş. Eşyamızın da hepsi bu, bagaj yok, her şeyi burada yapacağız anne!

ANNE
PINNEBERG
EMMA

: Hiç bir şeyiniz yok mu?!
: (Biraz soğuk ve gergin) Hadi gidiyor muyuz?
: Yakınsa yürüyerek gidelim. Berlin'i hemen görmek istiyorum; içinden, yakından.. Yarın sabah da Mandel, iş, ev...

ANNE

: (Durgun ve duygulu) Biraz.. uzak.. Emma.. kızım.

(Işık. Kent gürültüsü, reklam ışıkları, tramvay efekti, müzikler vb. çeşitli ve hızlı Berlin kesitleri içinde üçünü çizgi film kareleri gibi değişik pozisyonlarda görürüz.)

Sahne 15

(Sıkışık küçük bir apartman dairesi. Girerler. Jachmann kalkar, içkilidir. Biraz "esrar"lı bir tip)

JACHMANN
ANNE

: Ooo, kimlerle müşerref oluyorum efendim?
: Oğlum Hannes, gelinim (Kıza bakar) kızım Emma... (Jachmann'ın Pinneberg'e uzattığı eli o sıkmaz) Jachmann.. kendiniz bir yer bulup oturun çocuklar.

JACHMANN

: Oğlun? İyi. Hiç duymamıştım. İyi. Gelinin? Gelinin de var demek. Çok iyi. (Eğilir kızın elini öper) Madam! Müşerref oldum.

ANNE

: (Sakin, kararlı) Kaç kere bahsettim biliyorsun. Hem oğluma Mandel'de iş ayarladın. 1 Kasım'da iş başı yapmak üzere. Şahsen ayarladın, biliyorsun. 1 Kasım da yarın Jachmann.

JACHMANN

: Ben? Neler yapmışım ben, hiç haberim yok. Bugünkü günde iş nerde? Allah allah? (Oğlanın iyice gözleri açılır, kız şaşkın. Jachmann onlara döner.) Meraba.

ANNE

: (Kendi kendine) Allahım sen sabır ver. (Jachmann'a) Sen söyledin, kesin tamam dedin, mektup yazdım.

JACHMANN

: Yanlış efendim. Yanlış. Sen yanılıyorsun. Efendim? Evet yani iş falan, sanki öyle bir şeyler hatırlıyor gibiyim. Ama oğlundan hiç söz etmedim. Hiç. (Öbürlerine döner) Heh heh.

ANNE

: (Kızgın ve bir an çaresiz) İyi.

JACHMANN

: Kesin, tamam demişim ha? Ben bir şeye kesin dedim mi kesin. Bıçak gibi. Mal geldi, Kesin! Polis ayarlandı, kesin!

ANNE

: Jachmann!

JACHMANN

: Kesin! Kesin dedim mi kesin! Kadın ısmarlandı kesin! Para gelmedi mi, kesin! Sahi yaa, dün akşam o Mandel hergelesinin personel şefiyle

- beraberdik. Niye hiç bir şey söylemedi o Lehmann pezevengi? (*Kıza döner*) Afedersiniz madam.
- PINNEBERG : (*Pallar, ayağa fırlar*) Anne, ne demek oluyor bütün bunlar? Bu halimizde o kadar yol parası verip buralara getirttin bizi, oyun oynamak için mi?
- EMMA : Şşşt, pirensl!
- JACHMANN : Prens? Ooo, müşerref oldum ekselans.
- PINNEBERG : (*Kanı tepesine çıkmış*) İşsiziz. Son kuruşları harcıyoruz, (*hep anneye yönelik*) buraya gelince işsizlik sigortası da kesilecek belki. Ne olacak, ne olacak sonra ha? Bizi de karışık işlerini ze alet etme numarası mıydı yoksa?
- JACHMANN : (*Kıza işaret ederek*) Güzel. Aferin. Çok güzel... (*Anne dişlerini sıkarak yüzünü kapatıp çıkınca*) cık cık..
- EMMA : Herr Jachmann. Dinleyin bakalım. Sizin kendi işleriniz bizi ilgilendirmez. Önceden de hiç mi hiç bilmiyordunuz diyelim. Kabul. Ama sizin elinizde imkân var, çevre var belli. Tamam, öyleyse şu andañ itibaren yapın bizim işimizi.
- JACHMANN : (*Anne'nin çıktığı yöne*) Bak bak dinliyor musun?
- EMMA : Siz işsiz kalmanın, aç kalmanın ne demek olduğunu bilmezsiniz tabii..
- JACHMANN : (*Gülerek annenin olduğu yöne*) Ben! Heh heh, bilmez mişim, duyuyor musun meleğim?
- EMMA : İyi Herr Jachmann, biliyorsanız daha da iyi. Öyleyse şimdi kocama bir iş bulacaksınız, ne yapıp edip bulacaksınız, tamam mı?
- JACHMANN : Hah, şöyle söyleyince ne güzel anlaşılıyor yahu. Prensinize (*Pinneberg'e bakıp göz işareti yapar*) iş bulacağım. Bulurum tabii. Onlar bana mecbur. Nasıl bir iş olsun? Ne kadarlık meselâ?
- ANNE : (*Bunun üzerine girmiştir, kuru*) Mandel büyük mağazalarında, erkek konfeksiyonunda tezgâhtarlık.
- JACHMANN : Mandel'de? O kocaman kalabalık yerde her Allahın günü çalışmak ömür töpüsüdür yahu. İster misin öyle iş? Hem ayda beşyüz Mark'tan fazla vermezler ki.
- PINNEBERG : Beşyüz?
- ANNE : Sapıtma gene. Tezgâhtara beşyüz Mark nerde? En fazla ikiyüz elli Mark verirler, olsun.
- JACHMANN : Haa. Durun yahu. Bakın ben size bir şey diyeyim. Şu bizim Manasse ineğiyle konuşayım. Size kenar bir semtte küçük şirin bir dükkân açalım ha?

- PINNEBERG : (Gözleri parlayarak) Dükkân? (Anne kenardan sertçe "sakin" işareti yapar)
- JACHMANN : Her çeşit iş çevrilir orda. Yükseltirim sizi, iş adamlığına kadar.
- EMMA : (Baştan kararlı) Hayır Herr Jachmann. Mandel'de tezgâhtarlık olacak. Sağlam, sözleşmeli, işi belli, parası belli.
- JACHMANN : Hah, şöyle söyleyince ne güzel anlaşılıyor yahu. Tamam, benim için bir dakikalık iş. Zaten dün akşam halletmiştik. (Pinneberg'e) Hah hah. Yarın sabah Mandel'de. Kesin! Madam, müşerref oldum. (Anne'ye) Kızma meleğim! (Gramofona giderken) Bugün ne kadar güzelsin. (Gramofonun iğnesini koyar, dans müziği) Bir dansa ne buyrulur? (Kadın zorla itaat ederken ışık azalır, Pinneberg'le Emma'ya lokalleşir, müzik azalır)
- PINNEBERG : Uğurum, gör işte. Boşuna mı mektup bile yazmıyormuşum?
- EMMA : N'olmuş, annenin elinden bu kadar geliyor ne yapsın? Hem bu iş olursa gene kendi başımızın çaresine bakarız biz, oradakinden bile iyi.
- PINNEBERG : Bu herifi gözüm tutmuyor benim. Büyük mü, küçük mü onu bile anlayamadım. Yalnız pis işler içinde olduğu belli. Haksız mıyım?
- EMMA : İş bulsun da kendisi ne yaparsa yapsın.
- PINNEBERG : Onun bulacağı işte ben ne kadar sağlam olurum ki?
- EMMA : Kendi bulacağımız işler farklı mı? (Anne sessizce gelir)
- ANNE : Çocuklar, siz de yatın diyeceğim ama, görüyorsunuz. Burada şöyle kıvrılarak filan... Kusura bakmayın.
- EMMA : Biliyoruz anne. Yarın hemen ben de ev arayıp bulacağım, şu iş olsa.
- PINNEBERG : O dükkân dediği neydi?
- EMMA : Sakın ha!
- ANNE : Hah. Aslı faslı yok onun. Elinden gelse önce kendine yapardı öyle işleri. Kaç yıldır buyuz biz. Bata çıka gidiyoruz işte. Bakalım sonu nereye.. neyse... Yarın sabah gidip Mandel'de o Lehmann denen herife çıkacaksın Hannes.
- PINNEBERG : Çıkacağım.
- ANNE : Lehmann'a bir şey söylemeyecekmişsin. O bilirmiş yapacağını.
- EMMA : Hadi sen uyu pirensim. Yarın enerjik taze görünmen gerek.
- ANNE : Sen de uyu Emma kızım, bu hamilelik halinde

EMMA : fazla yorgunluk doğru değil.
 ANNE : Hii, belli oluyor mu?
 PINNEBERG : Hem de nasıl. Hayırlı olsun. (*Jachmann'ın sarhoş şarkı sesi*) Haydin iyi geceler.
 EMMA : (Uykulu) İyi geceler anne. (*Uyur. Kadın, anne denmesinden memnun olur, elini oğlunun başına koyar bir an*)
 EMMA : İyi geceler. (*Kadın sessizce çıkarken Emma kitabı açar*) "Anne namzedi, büyük bir sevinç, hassasiyet ve daima artan bir hayretle karnındaki yavrucuğun hafif darbelerine kulak kabartır..." (*Kapatır*) Hafif darbeymiş. Çimdikliyor sanki be. (*Kafasını kaldırır*) Bu ne biçim apartman dairesi? Berlin, Ber-lin. Püfl (*Gramofon çat diye kapanır. Işık*)

Şarkı 8:

"EMMA EV ARİYOR, PINNEBERG İŞ ARİYOR"

(Emma ile Pinneberg çıkarlar. Biribirlerine)
 EMMA : Şansın açık olsun pirensim.
 PINNEBERG : Göreyim seni uğurum! (*Ayrırlılar*)
 EMMA : Kant caddesi 14'te
 Perdesiz bir pencere
 Kiralık da yazmışlar
 Kapıda bir bey, kibar
 DANSÇI BİR ERKEK: Sizi çok sevdim ama
 Tüccar kefil isterim
 Kira yüksektir biraz
 Bu da benim geçimim
 (*Emma Pinneberg'e uzaktan "olmadı" işareti yapar*)
 PINNEBERG : Hamfendi bir dakika.
 DANSÇI BİR KIZ : Neydi efendim buyrun
 (*Sekreter pozisyonunda*)
 PINNEBERG : Bendeniz Herr Lehmann'la
 KIZ : Orda şilti okuyun
 PINNEBERG : Efendim, anlamadım

- KIZ : Orda şiltte yazılı
Münhal yoktur boşuna
- PINNEBERG : Randevum vardı benim
- KIZ : Ooo. Kâğıdı doldurun
(Emma ile işaretleşme. Pinneberg formülleri dol-
durmaya geçer)
- EMMA : Derken Ostsee meydanı
Yirmi ikiye iki
Küçük bir oda bir hol
Kirası azdır belki
- DANSÇI BİR KIZ: Kızcağızım tek evim
Nasıl veririm sana
Yarın çocuk doğacak
Evden ne kalır sonra?
(İşaretleşme. Pinneberg, doldurduğu formülleri
verir)
- PINNEBERG : Buyrun bayan doldurdum
- KIZ : Şuraya
- PINNEBERG : Ama
- KIZ : Ne var?
- PINNEBERG : Herr Lehmann bekliyorlar
- KIZ : (Zile basar) Zırr! Tamam gönderiyorum.
(İşaretleşme)
- EMMA : İşte Spree caddesi
Boş mu yedi numara?
Kocaman bir bahçesi
Şu köpek saldırmasa
- DANS. BİR ERKEK: Dolaşıp durma hanım
Köpek var görmedin mi?
Bu koskoca bir villa
Sana bana göre mi?
(İşaretleşme. Emma salona doğru yürür. Dans-
çılardan şık bir odacı gelip formülleri almış git-
mektedir. Pinneberg de ardından. Fakat başka
bir dansçı kadın-daha yaşlıca sekreter- önüne
çıkıyor. Bu, telefonludur)
- KADIN : Şışt. Dur sen orda
Telefon - Zırr. (Pinneberg sevinçle zıplar)
- KADIN : Evet Herr Lehmann.
On sekizinci katta
Başüstüne Herr Lehmann.
(Pinneberg meraklanıyor. Sekreter ilgisiz.
Pinneberg gözüyle Emma'yı arıyor)
- EMMA : (Salonda) Çok uzaklara geldim
İşçi semtleri bunlar

Hiç de yabancı değil
Hem ucuz hem de yer var

DN.BİR İŞÇİ KADIN: Çocuk mu? Olsun varsın

Bende de var üç tane
Lakin beğenir misin
Evi de yerini de?

EMMA : (Uzaklaşarak) Bir düşünelim hele.

KADIN : Anladım güle güle.

PINNEBERG : (Sahneden görmüştür) Mandel'de çalışıp da
Orda oturulur mu?

EMMA : Der piresim mutlaka. (Sahneye yönelir)
Bize göre ev nerde!? (Yorgun, sahneye doğru
yürür)

Telefon: Zırr! (Pinneberg heyecanla döner)

KADIN : Evet Herr Lehmann burda

Hemen gönderiyorum

Buyrun sizi bekliyor.

PINNEBERG : (Sevinçle Emma'yı aranarak)

Uğurum giriyorum! (Dalar içeri)

EMMA : (Rampa tutuna tutuna yürüyüp zorla rampı çı-
karken, yorgunluktan bitmiş) Güzel yerinde
şehrin

Müstakil ev ne güzel.

Para yoksa piresim

Ne müstakil ne de ev. (Bayılır, düşer kalır.
Işık)

Sahne 16

(Yanda Mandel mağazaları personel şefinin
büyük masası vb. Ardında Lehmann)

PINNEBERG : Günaydın

LEHMANN : Ne istiyorsunuz?

PINNEBERG : Ben mi, biliyors...

LEHMANN : İsteğiniz nedir, çabuk!

PINNEBERG : Ef.. Şiz.. Herr Jachmann..

LEHMANN : Bana ne Herr Jachmann'dan. Ne istiyorsunuz.
Onu söyleyin. Yoksa çıkın.

PINNEBERG : Bir tezgâhtarlık istiharn ed...

LEHMANN : Münhal yerimiz yok. Başka?

PINNEBERG : Belki açılır mı?

LEHMANN : Bu krizde imkânsız. (Sessizlik) Evraklarınızı
verin. (Pinneberg verir. Lehmann bakar) Haa.
Gübre alıp satmıyoruz.

PINNEBERG : Ben demiştim ki.. Zaten erkek konfeksiyonun-
da.. Bir iyilik yapın.

- LEHMANN : Hayır hayır. Buğdayla da işimiz yok. Sigorta kartınız nerde? (*Pinneberg hemen uzatır*) Vergi karneniz? (*Pinneberg verir*) Evet. Yeni işçi almıyoruz. Alamayız da zaten. Bir sürüsünü attık, yerlerine alamayız. Öbür şubelerden nakil olsa neyse. O da ancak kıdemli elemanları tabii.
- PINNEBERG : Bizim eski tecrübeli elemanımızsınız, öyle mi?
LEHMANN : (*Anlaşılmaz mırıltıyla*) Prşş.. arşp..
- PINNEBERG : Herr Pineberg, Breslau şubemizden getirildiniz değil mi? Breslau'dan geliyorsunuz. Tamam mı?
LEHMANN : Arrşt..mırışş..
- PINNEBERG : Erkek konfeksiyonunda çalışacaksınız. Orada tesadüfen Breslau'dan gelmiş başka kimse yok, tamam mı?
LEHMANN : Mrs..schars...
- PINNEBERG : İyi. Sabah işbaşı.. Sekiz buçukta yanda sekretere başvuracaksınız. Şartlarımızı, vecibelerimizi imzalayacaksınız, kabul edeceksiniz. Sekreter ne yapacağınızı söyler. Haydin hayırlı olsun.
LEHMANN : İyi günler.
- PINNEBERG : Muhterem pederinize selâmlarımı söyleyin, işe alınındınız. O Jachmann'a söyleyin çarşamba hazır olsun. Haydi iyi günler...
LEHMANN : (*Pinneberg kendini dışarı zor atar. Kan ter içinde kalmıştır*)
- PINNEBERG : (*Kendi kendine*) Uğurum bu ne iş? (*Işık, sahenin öbür yanına geçer*)
LEHMANN : (*Emma baygın yerde. Bir yaşlı kadın çıkar, görür, panik*)
- KADIN : Hiil Koş efendi koş.
EMMA : (*Hafif kendine gelir*) N'oldu bana? Çok yürüdüm de...
- KADIN : Bak hamile de yazık. Biraz yürümek iyi ama fazlası..
- EMMA : Ev arıyorum. Bulmam şart. Kocam küçük memur, ne yapayım.
- ADAM : (*Koltuk değenekleriyle girer*) Doğru doğru. Kışın ölmesin diye serçelere yem atarlar da insancıklara...
- KADIN : Saçmalama gene. Düşün hele. Bir şey gelmiyor mu aklına?
- ADAM : Ne gelecek? Küçük memur, hıh. Küçük memur olacağına küçük katır olsa daha çok tayin verirdi..
- KADIN : Bana bak senin bu sivri fikirlerinin on mislini bu küçük hanım sana öğretir icabında. Senden mi öğrenecek? İşe yarar bir şey biliyorsan onu söyle.

- ADAM : İşe yarar ne kaldı ki? Harpten sonra beni de işe yaramıyor diye bir kenara atmadılar mı?
- KADIN : Öff. Şu mobilyacının ora canım! Aklına gelmedi mi?
- ADAM : Haa, ev diyorsun. Bu bayan için bir boş ev düşüneneğim. Öyle desene?
- KADIN : Mobilyacının ora boş mu hâlâ?
- ADAM : Boş mu? Onun kiralık neresi var ki?
- KADIN : Yahu hani depo diye kullanılıyor ama ica-bında.. Hani kaçak olarak...
- ADAM : Daha neler. Köstebek yuvasını da ev diye kirahyacaksa o madrabaz, bu bayan hamile vaziyette oralara çıkıp inemez.
- KADIN : Arıan senden hayır yok. Bak hanım kızım. Sen biraz dinlen, kendine gel. Sonra senle ben oraya gider bir bakarız. Ha?
- EMMA : Çok sağolun, çok çok teşekkür ederim efendim. (*Doğrulur. Yürürler.*)
- ADAM : Eğer orası evse ben de Keiser Wilhelm'im. Eğer bu kız orayı tutabilirse ben de çıkıp şurada nutuk atacağım. (*Tek başına kalmış nutuk atar gibi*) Eyy atlarının nahyla gökleri çınlatan, aşıktan ağzı koka, allmann..
- KADIN : (*Acele döner, Adam'ı çeker*) Sus adam sus, kendine gell! (*Alır götürür*)

Sahne 18

- (*Öbür köşede öyle kalmış olan Pinneberg küçücük, yalnız..*)
- PINNEBERG : (*Yanında kocaman Mandel binalarına bakar gibi*) Mandel Yahudi'dir batırılmış. Hıh. Bunu diyen Yahudi baba Ducherow'da hâlâ iş arıyordur. Ben de güya iş buldum ya. Yalan üstüne, rezillik üstüne. Yarın Jachmann'la Lehmann kavga etti mi ben gene sokakta... Mandel ondokuzuncu katta, ben yerde, yerin dibinde.. (*Çevresine bakınır*) Parka bak.. (*Birden ürker*) Bakma. Bu küçük park eskiden bu kadar işsiz dolu değildi. Her yanda kadın erkek. Bana efendi diye bakıyorlar, yabancı... (*Kravatını düzeltir*) Öyleyim de. Ama yerim neresi peki? Uğurum nerdesin? O bunları anlamaz ki. Onu çamurra koysan basacak taş bulur. Babasına, ağabeyisine kızar, onlar gibi değil diye, ama kafası

onlarla. Eli, ayağı onlarla. Ağzı aynı lafları yapamıyor ama kendisi onlarla. Bir şey söylenmez ki.. (Açıklara bakar) Berlin! Başkent! En büyükler şuralarda işte. Nutuklar şuralardan çekiliyor: Sabredin! Fedakârlık! Çalışın! Konuşmayın! Güvenin! Oturun! Kalkın! Dik durun! Eğilin! Bir ki... Hep benden istiyorlar ama, bana kimse bakmıyor. (Çevresine bakınır) Bu işsizlerden, parkın bu yeni ağaçlarından başka.. Ben kimim peki? Kendimi şu kalabalığın dışında kendi gözümle bir görebilsem! (Birden sevinçle karar verir) Hah, uğurum, ev bulduysan, ben de ilk maaşımla o aynalı tuvalet masasını alacağım. En büyük aynalıyım. O kadar! (Başı dik, kararlı çıkıp giderken, Işık)

Sahne 19

(Sahnenin sol yarısında yıkık bir bina kalıntısı, altı mobilya eskicisi, üstü bir küçük evin kesilip yıkılmış yarısı. Yerde bir merdiven. Mobilyacı çalışmakta. Çekiç sesleri. Yanında içki şişeleri. Habire şişeden dikeyor.)

PINNEBERG : (Elinde eşyacıları. Mobilyacıdan saklı konuşuyorlar) Kirası neymiş peki?

EMMA : Kırk Mark. Hiç bir şey değil. (Çekiç sesi. Pinneberg bir ürker)

PINNEBERG : Nasıl hiç bir şey değil.

EMMA : Bak şimdi. Nasıl çıkacağımızı anladın mı? Oda yukarıda arkada. Şu merdiveni koyup dingidi dingidi.

PINNEBERG : Anlamadım. Bunun evini bombalamışlar mı nedir? (Çekiç sesi)

EMMA : Alâkası yok. Burası adam gibi bir evmiş. İki katlı, her şeyiyle... Burada normal merdiveni varmış.

PINNEBERG : Eee sonra ellerinden düşmüş kırılmış mı böyle?

EMMA : Yok canım. Bitişikteki sinema yüzünden. Sinemanın salon duvarı evin ortasına isabeti edince (çekiç sesi) evin yarısı gitmiş. Öbür yarısı böyle kalmış. Unutmuşlar nerdeyse. Bu usta keşfetmiş. Dükkan yapmış. Yukarıyı da depo. Şimdi işleri kesatlaşınca şu merdiveni koyup yukarıyı kiraya veriyor.

PINNEBERG : Bu merdivenle dingidi dingidi.. Hem de sen bu halinle.. Mutfak var mı?

EMMA : (Yukarda köşedeki demir sobayı gösterir)

- Orda işte, o. (Çekiş sesi)
- PINNEBERG : Peki kira niye hem kırk Mark da hem de hiç bir şey değil?
- EMMA : Kaçak kiralıyorlar da ondan. (Çekiş sesi) İmar kanununa aykırı. Onun için merdiven de devamlı durmayacak. Ne yapalım hem bu semtte, hem müstakil, hem kırk Marka ancak bu kadar.
- PINNEBERG : Yani, sen buralara tırmanmayı göze aldıktan sonra, benim için....
- EMMA : Sen bana bırak. Tekrar ev aramaktansa... Sen olur de yeter (Çekiş).
- PINNEBERG : Eh, yani fena da sayılmaz aslında...
- EMMA : (Sevinçle sarılır) Canım, canım canım! Burada kendi başımıza hiç değilse, karışan görüşen yok, minnetsiz. Ne güzel! (Mobilyacı duyar doğrulur)
- PINNEBERG : Tamam, tuttuk gitti. Sen başdebileceksen, sen razı olduktan sonra..
- EMMA : Ben çoktaan...
- MOBİLYACI : Delikanlı. Bura için para almıyorum, tamam mı, anlıyorsunuz.
- PINNEBERG : Tabii.
- MOBİLYACI : Anlaştık değil mi?
- PINNEBERG : Elbette.
- EMMA : İyi ya. (Pinneberg şaşırır) Off! Versene hiç değilse bir yirmi Mark peşin.
- PINNEBERG : Haa şimdi anladım.
- MOBİLYACI : Tamam. Bayan işten anlıyor, bravo. Kasım yarı aylığı, iyi. Doğum yaklaşıncı ne olacak diye hiç derdetmeyin bayan. İlerleyince buraya bir ip makara tertibatı yaparız, ucuna da bir sandalye. Prensesler gibi çekeriz sizi yukarı.
- EMMA : Hadi piresim çıkalım da gör!
- MOBİLYACI : (Merdivene eğilmişken) Hı?
- PINNEBERG : Yok bir şey. (Merdiven konur, Mobilyacı döner, masaya Pinneberg'in koyduğu yirmi Markı alır, şişelerinden birini diker. Prost! Ve işine döner çekişle. İkisi merdivenden sırat köprüsünü geçer gibi çıkmaktalar. Işık)

Şarkı 9:

"METROPOLDE MUTLULUK"

- KADINLAR : Ucuzluğu kaçırmam
Sabah akşam bakarım
Uzadı mı etekler

Bende hemen uzarım
Yaşşaaa
Ne ister ki metropol
Mutluluk için başka?
ERKEKLER : Akşamları bulvara
Düştüm mü tamam işim
İki tur beş de bira
Cenneti buldum derim
Haydaaa
Ne ister ki metropol
Mutluluk için başka?
KADINLAR : Magazinim tamam mı
İlavesi de renkli
Gerçeğinden bana ne
Daha güzel sahtesi
Yaşşaa
Ne ister ki metropol
Mutluluk için başka?
ERKEKLER : Önde bir çıplak bacak
Etek altından bakar
Yanda dönsün bir plak
Tütsülensin kafalar
Haydaaa
Ne ister ki metropol
Mutluluk için başka?
Hep beraber!
Gitti gün geldi akşam
Bugün de böyle biter
Dünya yıkılmış ne gam
Metropol bakar geçer.

Sahne 20

(Sağ yanda Mandel mağazaları erkek konfeksiyonu kesiti. Gene bir yükselti. Bir zayıf, bir topluca, bir de yaşlıca kadın ile havaltı bir bey, müşterileri olarak girerler)

PINNEBERG : Buyursunlar efendim. Ne emredersiniz?
ZAYIF K. : Kocam bir gece elbisesi istiyor. Senin ağzın yok mu Franz? Kendin söylesene!
FRANZ : Bir şey istiyorum..
TOPLUCA K. : Pek güzel bir şeyiniz de yok galiba.
YAŞLICA K. : Demedim mi Obermeier de şimdiye alıp çıkmıştık bile. Sözü dinlenmiyor ki.
FRANZ : Bir gece elbisesi istiyorum.

- PINNEBERG : Bir smokin, derhal.
 ÜÇ KADIN BİRDEN: Smokin mi?
 ZAYIF K. : Kocamın smokini olmaz olur mu canım. Ne cehalet. Gece elbisesi istiyoruz.
 PINNEBERG : (Bir ceket getirmiştir bile) Tabii efendim, giyiniz.
 FRANZ : A Else rica ederim bu da ceket mi yani. (Ama giyer bir yandan)
 PINNEBERG : Omuzlarınızı biraz şöyle efendim..
 ZAYIF K. : Sen de omuzlarını dik tutmayı öğrenmedin yani. Moruklar gibi sarkık. Bir doğru dürüst dursana, ne bu sopa gibi? (Pinneberg hemen başka bir ceket de getirmiştir)
 YAŞLICA K. : Siz burada oyalanıp durun bakalım.
 TOPLUCA K. : Bu daha iyi belki. (Franz bu ceketi giymekte)
 ZAYIF K. : Ay sen de bir şeyi beğenebildin demek Else'ciğim. Sen söyle Franz.
 FRANZ : Öff. İstemiyorum artık, giymeyeceğim, bakmayacağım.. Sıkıntıdan patladım yani.. (Çıkarır, öyle gömlekle şumarık çocuklar gibi durur)
 ZAYIF K. : N'oluyor gene Franz? Gece elbisesi istiyor musun, istemiyor musun?
 FRANZ : Sen istedin.
 ZAYIF K. : Hayır sen istedin.
 FRANZ : Sen demedin mi Saliger almış, sen smokinle onun yanında komik oluyorsun diye?
 PINNEBERG : (Bir ceket getirmiştir) Şuna bir bakınız hamfendiciğim, müstesna bir ceket. Biraz fiyatlı ama avam takımı giyemez, üstün bir şey.
 TOPLUCA K. : Bu gerçekten çok güzel.
 ZAYIF K. : Sen de Else yani, her gördüğüne dalıp düşüyorsun. Bu ceketi demin gördük ayol.
 TOPLUCA K. : Ah şekerim o kadar da gerzek değilim yani.
 FRANZ : A bir de kavganız eksikti, gidiyorum ben! (Gömleğiyle gitmeğe kalkar)
 PINNEBERG : Ceketiniz, efendim..
 ZAYIF K. : Ben de gidiyorum, Else gene ille kendi dediğini yaptracak..
 YAŞLICA K. : Ben demedim mi Obermeier'de şimdiye...
 ZAYIF K. : Ay anne gene başlama.. (Hırlaşma başlar, ceketler elden ele gider, çekiştirilir)
 FRANZ : Obermeier'e gidelim de görelim bakalım.
 YAŞLICA K. : Benim zorumla mı yani?
 ZAYIF K. : Yok kimin zoruyla?
 YAŞLICA K. : Hayır Efendim.
 TOPLUCA K. : Bir giyseydi..
 PINNEBERG : (Heilbutt'a imdat ister gibi bir bakış fırlatarak, bakılmış bir ceketi getirir) Ah nasıl yanılmışım,

HEİLBUTT

nasıl göremedim, işte sizin ceketiniz bu efendim!
: (Gelir. Çok alımlı bir tip. Artist gibi) Fevkelâde bir seçim yapıyorsunuz efendim. En şık gece elbisemizin.. (Hanımlar birbirlerine ve Heilbutt'a bakarlar)

HANIMLAR

: (Fısıltıyla) Aa o.. Vallahi o. O yaa. A bir harika...

HEİLBUTT

: Her zaman bulunmaz! (Reverans yapar gider)

YAŞLICA K.

: Pahalı da olsa...

ZAYIF K.

: Tabii. Nasıl buldun Franz?

FRANZ

:E yani..

TOPLUCA K.

: Pantolonunu da lütfen..

PINNEBERG

: Hazır efendim. (Paketlemiş verir. Alır giderler. Heilbutt'tadır gözleri. Çıkarlar. Pineberg, Heilbutt'a) Cehennemden kurtardın beni yahu, Allah razı olsun Heilbutt!

HEİLBUTT

: Yoo, sen de çok usta tezgâhtarsın ama...

PINNEBERG

: Hayır, sende şeytan tüyü var..

HEİLBUTT

: Şeytan tüyü değil sosyete var bende oğlum. Gel diyorum sana, şu vücut geliştirme derneğine gir sen de, ama dinlemiyorsun ki..

PINNEBERG

: Sosyete mi, sahi seni tanıdılar galiba..

HEİLBUTT

: Resimlerimden.. (Göz kırpar) Meslek sırrı. Gidersen görürsün.

PINNEBERG

: Bize göre değil canım..

ŞEF

: (Aniden girer) Ooo beyler, ufak bir teneffüs ha? Satış da dünülüyor mu bari bu arada? Satış, satış, piyasa durgun, bir tezgâhtarın maaşı kaç liralık satışla çıkıyor biliyor musunuz?

HEİLBUTT

: Biz de şimdi çeşitli tezgâhtar tiplerinden söz ediyorduk şef!

ŞEF

: Ben bir tek tip tanırım tezgâhtar için: Akşama en yüksek satışı yapmış olan. Daha az satış yapan tezgâhtar tipleri de yok mu, var tabii. Ama benim seksiyonumda böyleleri kalmayacak. Bütün Mandel'de de tabii. Devam ediniz. (Gider)

HEİLBUTT

: Orospu çocuğu! (Işık)

Sahne 21

(Çatı arasında Emma merdiven başında telâşla beklemekte. Gece. Ağzını bıçak açmıyor. Mobilyacı altta çalışıyor, arada bir şişeyi kafasına dikeyiyor)

MOBİLYACI

: Bugün maaş günü değil mi bayan?

EMMA

: Değill

- MOBİLYACI : Nasıl değilmiş, ayın ilk günü işte.
 EMMA : Günlüyse günü, kiranızı veriniz korkmayın.
 MOBİLYACI : Haa. Onu kastetmedim canım. Benim demem o ki, bir erkeğin maaş günü eve bu kadar geç kalması hayra alâmet değildir. Ama senin Prens yapmaz böyle şeyler tabii.
- EMMA : Yapmaz, asla.
 MOBİLYACI : Yapmaz yapmaz.. Hani meselâ afet gibi bir hatuna rastlayıp filan maaşı hüüp! Yapmaz yapmaz.
- EMMA : Yapmaz tabii.
 MOBİLYACI : Ya da iki tek atıvereyim deyip, zurna olup bir güzel paraları da kaptıracak... Yapmaz ama.
- EMMA : Yapmaz dedim, duymadınız mı?
 MOBİLYACI : Ee, ne yapar bu oğlan peki bu saate kadar? (Elindeki içkiyi yudumlar) İki yudum şu mübarekten de tatmadıktan sonra... Doğru dürüst bir şey yapsa vallahi helâl diyece..... (Geri-den sesler gelir)
- PİNNEBERG'İN SESİ : Çabuk ol oğlum. Ayaklarını kedi mi yedi?
- ÇİRAĞIN SESİ : Nefesim kesildi Herr, biraz nefeslensek!
 PİNNEBERG : Mola yok!
 EMMA : (Gergin dikilir) Pirens! (Pinneberg ve çıрак görünür. Aynalı tuvalet masasını almış, masa çı- rağın sırtında, aynası kendi elinde)
- ÇİRAK : Hamalın halinden anlayan mı var?
 EMMA : Allah!
 MOBİLYACI : Tuu, nasıl düşünemedim, senin beyden ancak bu beklenirdi. Allah akıllar versin, Allah akıllar versin.
- PİNNEBERG : Bak uğurum, halis kristal. Yalnız ayna bile.. Masa Kafkas cevizi. Bir kerelik.. (Emma hızla merdivenden iner, kalır. Çıрак masayı indirir. Pinneberg bahşisi verir) Al da toz ol!
- ÇİRAK : Herr bu ne?
 PİNNEBERG : Ne var? Hiç vermesem ne lâzım gelir? Fiyata dahil değil miydi?
- ÇİRAK : Fiyattan bana ne Herr. Siz ne verirsiniz bana o.
- PİNNEBERG : (Biraz daha verir) Al şunu da hadi uzatma. Yoksa polise..
- ÇİRAK : (Korkuyla uzaklaşırken) Yüzon Marklık malı alır, taşıyana iki Markı çok görür. Herif zengin tabii, hey kavanoz dipli dünya hey!
- PİNNEBERG : (Arkasından kızgın) Zengin sensin, anladın mı!
- MOBİLYACI : (Yaklaşır, elindeki içkiyi gösterir) İçsen daha

- EMMA : İyiymiş be, tuu!
- MOBİLYACI : (Fiyatı duyunca irkilmiş öyle durmaktayken öfkeyle bağırır) Size nee!
- PİNNEBERG : O da bir fikir. Beşte bir fiyata bulup buluştururdum size böyle bir şey. Çok lâzımdıysa tabii. Allah akıllar versin, Allah akıllar versin. (Gider)
- PİNNEBERG : Uğurum, kızma anlatacağım. Nasıl oldu, ben de anlamadım. Bir de baktım almışım. Girmiş bulundum. On kere vazgeçtim. Ama kendime yediremedim. Bir de baktım almışım. (Aynayı yerine yerleştirirken) Hadi git sabahlığını giy de gel. Dur ben getireyim. (Fırlar). Şu aynaya bak. Hiç eğri büğrü yapmıyor adamı. Ona dayanamadım. Hayatımda ilk defa böyle ayna görüyorum. (Yükarıdan sabahlığı Emma'ya atar) Hemen giy de bak. İlk defa! (Kız dayanamaz, sabahlığı eğreti tutar üstüne, yarım bakar) Hey be! Uğurum sabahlıkla bakarken seyretneme kim engel olabilir?
- EMMA : O herif kirayı bekliyordu pirensim.
- PİNNEBERG : (Hâlâ merdiven başında) Ha? (Süklüm püklüm) Veremezdik ki. Cebimde zaten kırkiki Mark kaldı.
- EMMA : Nee! Bütün maaş yüzelli iki Mark mı?
- PİNNEBERG : Hayır, yüzelli üç Mark elli Fenik. Bir buçuğu da çırağa gitti...
- EMMA : Zamlı maaş verdiler de ondan yaptın desem o da değil. Umduğumuzdan bile az üstelik. Nasıl aldın bunu, nasıl alırsın? Ne yeyip ne içeceğiz, nasıl, nasıl?
- PİNNEBERG : (İner, sarılır) Aptallık, hödöklük, biliyorum. Ama bir daha olmaz. Bir daha olmaz n'olur. Ah bu kafa ahl! Ama bak başbaşayız. (Emma başını dayar, ağlamaya başlar) Yok bu aynaya güzel bakılacak. Hep güzel olacaksın. Uğurum olacaksın benim.
- EMMA : (Birden acı ile gülümser)
- PİNNEBERG : Oğlan mı, tekmeledi mi ne?
- EMMA : Bilmern.
- PİNNEBERG : Duydum, ben de duydum, duydum? Haa! Doğum parası da verirler belki, niye vermesinler! Hadi güzel bak aynaya, hadi.
- EMMA : Öyle bakıyorum ya.
- PİNNEBERG : Hayır aynada bana, işte bir kafasız, işte bir kelek, der gibi bakıyorsun!
- EMMA : (Aynadan çevirir) Ah! benim.. Ne desem bilmem ki.. benim...
- PİNNEBERG : Haa...

EMMA
PINNEBERG

: Pirensim iştet! (Sarılır, ağlar)
: Uğurum, ne dersen de, işte başbaşayız ya!
Hadi çıkaralım yerine de, orda bakalım doya
doya.. (Merdivenlerden çıkarmağa çalışırlar-
ken, Işık)

Şarkı 10:

"JACHMANN DA KÜÇÜK"

JACHMANN

(Esrarengiz bir ritimle bir gangster ortamı.
Dansçılar bir görünüp bir kaybolarak bu havayı
pekiştirirler. Pinneberg aceleyle işe gitmekle)
: (Sahne önüne fırlar, Pinneberg'e arkadan)

PINNEBERG

Eller yukarı-(Pinneberg etkilenmez) öylece
dur- gel benimle- (Yanına gelir)
: (Yalnızca şaşırmış ve işine engel olduğu için
kızmış) N'oluyor efendim. -işe geç kaldım-
nedir, nereye-

JACHMANN

: Temiz olduğun nasıl da belli -hiç korkma-
dın- afferin be- sakın belli etme-

PINNEBERG

: Herr Jachmann!-

JACHMANN

: Herr'ini at- gerisi kaldı- normal vatandaş-
gibi yapalım- şu yanı kapat- işler nasıl-

PINNEBERG

: Berbat- Yerimde olsanız- Mandel denen
yerde- üç gün bile- çalışamazdınız-

JACHMANN

: Ah nasıl isterdim- seninki gibi- temiz bir işi-
(Telaşla ters yöne çevirir) Aman şu yana-

PINNEBERG

: Geç kaldım ama-

JACHMANN

: N'olur bırakma- görmesinler beni- şöyle geç
şimdi- ah şu köşeyi bir dönebilsem-

PINNEBERG

: Kim görmesin- Nereye Herr- siz Jachmann!
(Adı söylenince tüm yönlerden dansçılar Jach-
mann'a bakarlar)

JACHMANN

: Amann!

PINNEBERG

: N'oldu?

JACHMANN

: Olan oldu. (Dansçılar çıkarlar, arkadan yana-
şırlar, birisi kelepçeyi geçirir)

PINNEBERG

: Jachmann! Annem!

JACHMANN

: Arama bulamazsın- Hiç görünme- daha iyi-
(Pinneberg şok olmuş kalmıştır. Dansçılar Jach-
man'ı götürürler, müzik biter)

PINNEBERG

: Ben namuslu bir memurum- bana bir şey
olmaz- ben namuslu bir memurum- Hii ge-
ciktim mahvoldum! (Fırlar)

Sahne 22

(Mandel. Lehmann'a uğrandığı sahne. Bu kez kapı aralık, önde sekreter de görülüyor. İçerde yeni organizatör ile Lehmann bir kadın işçiye sorgulamakta. Pinneberg çaktırmadan geçmek isterken sekreter durdurur)

SEKRETER : Pinneberg! (Pinneberg az öncekinin tersine bu kez ellerini kaldırır refleksle. Sonra yavaş yavaş indirir) Bekleyeceksiniz. Herr Spannfuss görüşecek.

PINNEBERG : Spannfuss?

SEKRETER : Yeni organizatörümüz. (İçeriden kızın ve Spannfuss'un sesleri gelir)

FRL.FISCHER : İşyeri dışında ne yaptığımı sizi ilgilendirmez ki.
SPANNFUSS : Yanlıyorsunuz Frl. Fischer. Mandel müessesesi sizi besliyor. O halde siz de Mandel müessesesini düşünmek zorundasınız. (Pinneberg döner, bir yere ilişir)

FRL.FISCHER : Özel hayatım ve düşüncelerim bana aittir ama.
SPANNFUSS : Düşünceleriniz, hele faaliyetleriniz hiç de size ait değildir. Çünkü siyasi.

FRL.FISCHER : Nazilere ses yok ama değil mi?

SPANNFUSS : Ne demek?

FRL.FISCHER : Hiç.

SPANNFUSS : Evet, düşünceleriniz siyasi, ve öyle ki, bütün büyük ticari kuruluşlar gibi bizi de hedef alıyor-sunuz, almıyoruz diyebilir misiniz? Özel hayatınız müesseseyi yakından ilgilendirir. Ya o işçilerle yaptığınız gösterilerde sizi biz değil de bir müşteri görseydi? Müşteri ürkmek mi, siz sabotaj bile yapabilirsiniz!

FRL.FISCHER : Ne demek istiyorsunuz?

SPANNFUSS : İşten atıldınız demek istiyorum. İhbarsız, tazminatsız. Sekretere uğrayın, çıkışınızı alın, işyerini terkedin (Bu arada Pinneberg sekretere "kapıyı kapat" işareti yapmış, sekreter aldırmamıştır. Kız çıkarken Lehmann kapıya gelir)

LEHMANN : (Yumuşak görünmeğe çalışarak) Hiç değilse bir daha yapmayacağım deseydiniz. Özel hayatınız bizi ilgilendirmez olur mu hiç kızım!... (Kız kötü bakar)

FRL.FISCHER : (Sekretere ağlamaklı) Kâğıtlarımı ve hesabımı lütfen. (Hafif sesle) Bu yeni gelen, bu iş için otuzbin alıyor. (Çıkar)

LEHMANN : Pinneberg. Siz! (Pinneberg zıplar)

- SPANNFUSS : (Pinneberg'i göstererek) Bu mu?
LEHMANN : Evet efendim. (Spannfuss'a döner, Fischer için) Yerine kimseyi alacak mıyız? (Pinneberg anlamaz, bayılacak gibi olur)
- SPANNFUSS : Hayır, kadın konfeksiyonunda satış ortalaması yükseltilecek. (Pinneberg'e) Size gelince, yarım saat geç geldiniz, bunun ne demek olduğunu biliyor musunuz?
- PINNEBERG : (Biraz rahatlamış, ama hâlâ korkulu) Efendim, sabah karımı hastaneye... Hamile olduğu için dikkat etmek gerekiyor..
- SPANNFUSS : Sizin özel hayatınız Mandel müessesesini hiç ilgilendirmez. Önce firma, sonra yine firma ve tekrar firma.. Bakın, satış ortalaması kondu hepiniz için. Konulan miktarda satış yapamayan tezgâhtar, gider. Demek ki, hem geç kalmamak, hem de konulan miktarda satış yapabilmek. Anladınız mı şimdi, firma ne demek?
- PINNEBERG : (Başını sallayarak gülmeye davranır)
SPANNFUSS : Durun! (Pinneberg gene şok olur) Tam ve içten evet deyin. Anlaştık mı?
- PINNEBERG : Evet efendim. (Spannfuss çıkar)
LEHMANN : (Pinneberg'e yanar) İkna olmadınız galiba Pinneberg. Karım bir daha hasta olmayacak deseydiniz hiç değilse. Sizin özel hayatınız firmayı niçin ilgilendirsin canım. (Çıkarken) Aman dikkat, günlük satış rakamını öğrenin bölüm şefinden.
- PINNEBERG : (Kendi kendine) Herr Spannfuss, bu iş için otuz bin hal
- ŞEF : (Bu arada bir evrakla sekreter gelmiştir) Bir şey mi dediniz Pinneberg?
- PINNEBERG : (Gene şok olarak döner) Ben, hayır şef. Günlük zorunlu satış miktarını soracaktım da...
- ŞEF : Evet... günaydın. Şimdilik günde dörtyüzelli Mark. Bu kadar satamayan pff! Dememiş miydiniz size? Hani sevgili arkadaşınız Heilbut tda varken?
- PINNEBERG : Anlamadım, Heilbutt'a bir şey mi oldu?
ŞEF : Evet, o da pff! İşte çıkışı elimde. Onun o vücut geliştirme merakı garip değil miydi biraz?
- PINNEBERG : Ama o onun özel hayatı değil mi? Firmayı...
ŞEF : İlgilendirmez öyle mi? Müstahcen resimleri dolaşıyor elden ele. Bir de müşteriler onu burada görürlerse..
- PINNEBERG : (İçinden) Almayacakları ceketleri alırlar.
ŞEF : Bir şey mi dediniz?
PINNEBERG : Hiç efendim, sakıncalı olur tabii.
ŞEF : Evraklarını almağa bile tenezzül etmedi. Kendi

satış ustahğından size de aktarıverirdi, değil mi?
Ama geçmiş olsun. Haydi daha fazla geç kalma-
yın. Zaten bir saati buldu. Yazık.

PİNNEBERG : Efendim karımı hastaneye...
ŞEF : Sizin özel hayatınız.. firmayı..
PİNNEBERG : (Hemen atılır) ilgilendirmez tabii, pardon, ilgi-
lendirir elbette, hayır yani hiç ilgilendirm.. (Işık
)

Şarkı II: (Piyano eşliğinde ritmik oyun)

"SESSİZ FİLM"

(Dansçılar sessiz filmlerin piyano eşliğine ben-
zer bir müzikle sandalyeleri koyar, otururlar,
kalan üç boş yere mobilyacı, Pinneberg ve
Emma, gene sessiz film ritmiyle gelir itişerek
girer otururlar.)

MOBİLYACI : Kesin canım teşekkürü, sinemanın dibinde
otur, bir film seyretme, olur mu, bendensiniz
işte.

PİNNEBERG : Usta teşekkür..

MOBİLYACI : Kes be tamam...

BİR DANCİ : Sus otur be adam! (Işık sönür. Sandalyelere
film ışığı. Dansçılar ile Emma, Pinneberg, mo-
bilyacı, sessiz filmin kendisi gibi, düşme, kalk-
ma, vurma vb. hareketleriyle oynuyorlar)

MOBİLYACI : Bakın bu adam-çok meşhur, bir artist.

PİNNEBERG : Bu küçük bir memur, benim gibi belli. (Saat
çalma sesi, Zırrr! Pinneberg yerinden fırlar,
düşer belki, kalkar) Demedim mi? Yatma sakın,
hadi işel

HERKES : (Işıkla) Kariya bak bel!

EMMA : Memur karısı, böyle mi olur!

MOBİLYACI : Bu artist de, çok meşhur.

EMMA : Ne istiyor bul

PİNNEBERG : Mülcevher. Alamaz ki yazık. Aaa banka, Man-
del gibi. Veznedar bu.

HERKES : Paralara bak paralaral

PİNNEBERG : Eyvah çalma sakın!

HERKES : Susun bel!

PİNNEBERG : Çalacak ama.

EMMA : Bankerin oğlu geldi.

MOBİLYACI : O da çok meşhur artist.

PİNNEBERG : Aa, para veriyor veznedara. Patron oğlu, böyle
olmalı.

HERKES : (Işıkla) Kariya bak kariyal!

EMMA : Sevindi kaltak, parayı görünce.

MOBİLYACI : Hadi çarşıya. Ah bu para.
PİNNEBERG : Paralar bitti, bir de borca girdi, aptal veznedar.
HERKES : Paralara bak paralara,
PİNNEBERG : Eyvah çalacak bu sefer. Hah patronun oğlu, gene kurtardı.
MOBİLYACI : Bu oğlının, kadında gözü var. Bahse giririm.
HERKES : Ssss!
MOBİLYACI : İşte bak, kulübe davet. Boşuna mı?
PİNNEBERG : Eyvah para da yok, çalacak.
HERKES : Paralara bak paralara.
PİNNEBERG : Çalacak, yapma, çaldı, eyvah.
MOBİLYACI : İşte kulüpte. Patronun oğlu da gelecek, bahse giririm.
HERKES : Ssss.
MOBİLYACI : İşte masaya geldi bile. Ssss'muş (döner) kerizler. (İtişme)
PİNNEBERG : İçme sakın veznedar. Hii, bırakma kadını be! Tuvalete gitmesen olmaz mı. Tut çişini be! Pardon. Ssss.
EMMA : Eyvah dönüyor, görecek. Sarmaş dolaş.
HERKES : Üüüü, ye onu ye...
PİNNEBERG : Susun be, hissiz herifler! (Sessizlik) Kadın onunla mı gitti? Niye yalnız bu? Zavallı veznedar. (Birden, zırr! Pinneberg gene zıplar düşer)
EMMA : Bu saat sesi değil, zil.
PİNNEBERG : Eyvah polisler!
MOBİLYACI : Bunlar meşhur değil.
PİNNEBERG : Geldiler işte. Ahh, Kelepçe. (Sessizlik. Pinneberg bakamaz, yüzünü kapatır. Müzik kesilir. Salon ışığı. Dansçılar çıkar gider. Pinneberg ve Emma sandalyelerinde öyle kalırlar. Dansçılar onların sandalyelerini de almağa gelir, onlar bir süre kalkamazlar.)

Sahne 23

MOBİLYACI : Hadi canım, alt tarafı bir film, pişman ettirmeyin beni. (Kalkarlar. Sandalyeleri de alınır gider. Sahne, gece, sokak. Yanda filmin afişi, üzerinde veznedarı oynayan artistin resmi.)
PİNNEBERG : (İkisi de afişe takılmışlardır) Neydi bu adamın adı?
MOBİLYACI : Schlüter. Çok meşhur artist. Ama yıldız vermiyince deyyusa. Hadi iç bir yudum (Cebinden

EMMA : *hemen şıseyi çıkarmıştır*).
MOBİLYACI : Yok o içmez..
PINNEBERG : O da bir fikir. Hadi keyfinize bakın. (*Gider*)
PINNEBERG : (*İçinden*) Schlüter.. (*Afişten ayırır gözünü.*
Emma ile göz göze gelirler.) Bizim gibi..
EMMA : Pirensim, biz birbirimizden hiç ayrılmayacağız.
değil mi, hiç.
PINNEBERG : Hiç.. Ama günde dört yüzelli Markı tamamlaya-
mıyorum ki.
EMMA : Ne demek o?
PINNEBERG : Yeni organizatör. Otuzbin Mark maaşla. Koy-
duğu şart bize: Günde dört yüzelli Mark satış ya-
pamıyan tezgâhtar, atılıyor!
EMMA : Nee? İyice azıttı bunlar. Meydan hepten bunların
ha! Tezgâhtarları sattığı pantolonla ölçüyorlar. Tuu!
PINNEBERG : Sen de kendini tutamıyorsun bak.
EMMA : Nasıl tutarım. Evde öğrendiğim küfürlerin
hepsi geliyor ağzıma.
PINNEBERG : Onlar da diyorlar ki ama, biz sana kaşın gözün
için değil, pantolon satman için para veriyoruz.
EMMA : Hıh. Tükürmüşüm onların dediğine. Bu yaptık-
larını babama ağabeyime, işçilere yıllardır yapı-
yorlardı. Ondan kaçtım. Şimdi herkese başladı-
lar. Tuu. Meydan onlara kaldı ha? Bir de onların
beslemesi haydutlara. Ama görecekler. Dünya-
nın sonu gelmedi ya. Görecekler
PINNEBERG : Elbette görecekler. Hem de nasıl. Bak naziler
bu seçimi bir kazansın. Kazanır da. Bizim orda
bile her yan Nazi dolu. Görecekler.
EMMA : Ağzından çıkan kulağın duyuyor mu senin?
Naziler miş. Naziler de onların beslemesi haydut-
lar değil mi? Ben biliyorum kimlere oy verece-
ğimi. biliyorum.
PINNEBERG : Kimlere? Alman Komünist Partisi'ne mi?
EMMA : Elbette.
PINNEBERG : Yok gene bir düşünelim hele. Şimdilik bir işi-
miz var nasıl olsa. O partiye hemen karar verme-
meli. (*Işık*)

Sahne 24

PINNEBERG : (*Mandel. Erkek konfeksiyonu.*)
: (*Kumaş ölçmekte*) İki onbeş.. (*Yanındaki tez-
gâhtara*) Kessler, senin satış kaç oldu bugün?
(*Kessler düşman gibi bakar geçer. O sırada bir
müşteri girer. İkisi de ona gider, Pinneberg ka-
zanır*)
MÜŞTERİ : Selâm sana bey kardeşim, selâm sana. Parlak

- bir şeyler olsun istiyorum bugün, parlak, yüce, aziml
- PİNNEBERG : (Üzgün) Parlak kumaşlarımız bir kat üstte efendim. Janjanlı elbise..
- MÜŞTERİ : İstirham ederim efendim, manen, manen diyorum, parlak fikirler, muhayyile, büyüklük.. Meselâ şu dolap hilat giymiş tahtta, omuzunda bir zümrütti anka.. tahayyül edebiliyor musunuz?
- PİNNEBERG : Benim hafızam biraz zayıftır efendim.
- MÜŞTERİ : Zayıf? Olmaz olmaz. Sizin meslekte muhayyile, fantazi lâzım.
- PİNNEBERG : Emriniz neydi efendim?
- MÜŞTERİ : Emir? Ne demek, haşa. Emir, amir, memur. Bakın hemen memur zihniyeti. Özel teşebbüsün yaratıcılığı lâzım size. Diyelim çok meşhur bir şahsiyet geldi. Beni donatın dedi, neler bulup çıkarırdınız?
- PİNNEBERG : Anladım efendim! (Hemen koşar) Başüstüne! (Elbiseler seçerken) Çok meşhur? Bu adamı tanıyacağım bir yerden ama.. (Elbiseler seçerken) Çok da şey alacak herhaldé, yaşadık! (Getirir) Bütün meşhurlar bizden giyinir zaten efedim. Açık renk ve büyük kareliler, buyrun, gösterişli, sahne kostümü gibi..
- MÜŞTERİ : Fevkâlade. Bakın sahne dediniz, ne muhayyile! Bu meşhur, çok zengin bir artist diyelim. Herşeyiyle yeni baştan giyinmek istiyor. Getirin, getirin. (Pinneberg'in birden gözü takılır, kalır) Tereddüt yok. Düşünce, fantaziye öldürür, Peki bir de diyelim tam tersine şöyle biri. Sade bir şeyler istiyor. Çünkü (zavalı bir adam tavrına girer, küçülür) böyle biri. Ona yardımcı olamaz mısınız?
- PİNNEBERG : (Bu pozdan tanır) Siz, siz Herr Schlüter! En meşhur artist. Filminizi gördüm ben. Hay Allah nasıl olur, nasıl hemen tanımadım? Unutamadığım insan.
- MÜŞTERİ : Gördünüz mü? Gördünüz mü? Hangi filmdi bakiyim o?
- PİNNEBERG : Adı, şeydi, hay allah.. Siz veznedarsınız, bankerin oğlu size para veriyor, sonra siz çahıyorsunuz...
- MÜŞTERİ : Haa, anladım.. Demek unutamadığınız insan, pek güzel, unutamadığınız tarafım nedir peki?
- PİNNEBERG : Nasıl desem, öyle yer etti ki. Tuvaletten dönüşteki haliniz, afedersiniz yani, bankerin oğlu karınızla sarmaş dolaş, size gülüyorlar böyle.. siz küçük, küçücük.. unutulur gibi değil.

- MÜŞTERİ : Neden acaba?
- PINNEBERG : Şeyden, yani bana öyle geldi ki, ama gülmeyin sakın, yani böyle bizler gibi... Siz sanki benseniz gibi. Bana gülüyorlardı sanki. Bizim gibi küçük insanların hali iyi değil, sanki her şey, kader, hayat bizimle alay ediyormuş gibi...
- MÜŞTERİ : Milletimin feryadının ifadesi.. Çok memnun oldum, çok memnun oldum Herr, adınızı bağışlayın..
- PINNEBERG : Pinneberg..
- MÜŞTERİ : Milletimin feryadının ifadesi, Herr Pinneberg. Güzel güzel. Efendim. Gelelim, hayatın ciddi işine, elbiseleri görelim. Fundus'ta gösterdikleri saçma sapan şeylerdi, bakalım sizde.. (*Habire elbise getirilir, gösterilir, götürülür*) Çok iyi, çok iyi.. adınızı...
- PINNEBERG : Pinneberg...
- MÜŞTERİ : Pinneberg, evet.
- PINNEBERG : Hangileri için fatura kesiyorum efendim?
- MÜŞTERİ : Fatura? Aa, yani sadece bir göreyim dedim canım. Alacak değilim. Üzülmeyin canım, biraz yordum ama.. İlk prömiyerim için davetiye gönderdim..
- PINNEBERG : Herr Schlüter, bir şeyler alın n'olur.. Paranız var.. Alın n'olur. Şimdi hiç bir şey almadan giderseniz kabahat benim oluyor ve işten atıyorlar....
- MÜŞTERİ : A tuhaf. Neden illâ almam gerekiyor? Tuhaf. Sizin hatırıma. Peki kim bana beceşten para veriyor?
- PINNEBERG : Herr Schlüter, filmdeki siz küçük yoksul insan, bizim halimizden en iyi siz anlıyordunuz.. Çocuğum olacak, işsiz kalırsam o çocuk..
- MÜŞTERİ : Allah allah, yani şimdi sizin çocuğunuzun keyfi olsun diye giymeyeceğim elbiseleri..
- PINNEBERG : Herr Schlüter, bu iyiliği yapın n'olur, bakın bir saat sizin için çırpındım, hiç değilse bir tane.. Bakın saf İngiliz yünü, ömürlük, çok memnun kalacaksınız....
- MÜŞTERİ : Yok ama artık biraz fazlaya kaçmağa başladı.. (*Gitmeğe yönelir*)
- PINNEBERG : Herr Schlüter. (*Kolunu tutar*) Toplam üçyüz yetmiş Mark açığım var. Atacaklar. Bir şeyler alın nolur. Bizim derdimizi en iyi siz anlıyorsunuz... Filmde canlandırdınız.. (*Müşteri, Pinneberg'in elini iter*)
- MÜŞTERİ : Dinleyin bakalım delikanlı. Üstüme dokunulmasından huylanırım..(*Birden şef görülür*)

ŞEF : Bir şey mi vardı efendim, bendeniz bölüm şefi-
yim, derhal ilgileneyim.

MÜŞTERİ : Ben film sanatçısı artist Franz Schlüter.

ŞEF : (*Sekiz kat eğilir*) Tanımayan mı var efendim?

MÜŞTERİ : (*Pinneberg'i gösterir*) Tanımadı mı yoksa.

ŞEF : Tezgâhtarlarınız bir tuhaf. İllâ satın alacaksınız diye yapıyor insana. Satış mecburiyeti koy-
muşsunuz diyor. Bakın böyle bir şey varsa gaze-
teler yazmalı bunu, bu adalet değil. İş sahipleri,
çalıştırdıkları insanlara müşfik ve adil davran-
malıdır ki, efkar-ı umumiye rencide olmasın...

MÜŞTERİ : Efendim bu genç işinin ehli değil, kaçınıcı hata-
sı bu. Sizin tam da ona denk gelmeniz ne talih-
sizlik. Derhal atacağız onu, işe yaramaz.

ŞEF : Yok derhal atmanız şart değil, ben atın demi-
yorum yani, gerçi koluma yapışmasından huy-
landım doğrusu.

MÜŞTERİ : Size dokundu mu bir de? Pinneberg, derhal
personele gidin ve çıkışınız alın. Yapamıyor
efendim, kabiliyet yok, gayret, istek yok. O
kadar. Yoksa biz.. Bin defa özür dilerim Herr
Schlüter, bin defa. (*Işık*)

Sahne 25

MOBİLYACI : (*Çatı arası. Pinneberg merdivenin dibinde çök-
müş. Ağzını bıçak açmıyor*)

PİNNEBERG : (*Bu kez sarhoş*) Ben demedim mi, yüz verme
o deyyusa diye. Meşhur artist diye yani.
MOBİLYACI : Nazi'lerin gazetesinde reklamı çıkan deyyustan
medet umulur mu! Tüh. İç bir yudum. (*Durur*)
Yok o içmez. Bu da bir fikir. Bayan gideli çok
oldu, nerde kaldı ki bu saatte? Tüh.

PİNNEBERG : Ne demek?

MOBİLYACI : Yazık, iyiydik burda. Çıkacak mısınız şimdi?
Nereye? Bayan, atıldığını duyunca hiç renk ver-
medi. Buradan çıkacağız dedi sadece. Hemen de
gitti. Nerde kaldı ki?

PİNNEBERG : Kira borcunuzu öderim, mutlaka!

MOBİLYACI : Şu durumda mı, istemem, kalsın!

PİNNEBERG : Alay mı ediyorsun sen! Ben şerefli bir memu-
rum, borcumu öbür dünyaya bırakmam, oğluma
da bırakmam, bırakmam!

MOBİLYACI : (*Durur, şaşkın bakar*) Bırakma, öde, peki.
Allah akıllar versin. Allah akıllar versin. (*Uzak-
laşırken*) Prost!

PİNNEBERG : (*Dinlemez. Kendi kendine*) Niye gecikti ki?
Uğurum gel artık. (*Fırlar yerinden, kendi kendi-
ne ve hırsıyla dolanarak*) Bir hiçiz hiç! Hepsi bil-

diğini söylüyor, bildiğini yapıyor bize, gık diymiyoruz. (Mobilyacı uzakta merakla durmuştur) Bitmişiz, bitmiş!

MOBİLYACI : (Uzaktan) Hı hı.. (diye onaylar)

PİNNEBERG : İşçilerin durumu bizden iyi. Tuu!

MOBİLYACI : Kim demiş! İşçilerin durumunu ne bilirsin ki sen? Hıh.

PİNNEBERG : (Duymaz sürdürür) Biz hep böyle zavalıyız, çaresiz. Mandel'de bir tezgâhtar kılını kıpırdanmadı. Ben atıldığım için onların satış zorunluluğu yükseliyor, ama bir taneşi dönüp bakamıyor bile bana. Oysa işçiler hiç değilse birbirlerine yardım ediyorlar. (Mobilyacı:Hah!) Onların da başı belâda ama hiç değilse bildikleri gibi konuşuyorlar, oldukları gibi gezebiliyorlar. Kirliyse kirli, eskiyse eski. (Mobilyacı: Hı hı.) Ya biz, onlardan iyiymişiz gibi bir de böyle gezmek zorundayız! (Hâlâ kravat ve kolalı beyaz gömlekle- dir. Kravatını öskeyle düzeltir) Tuu! (Iyice coşmuş) Bir dilekçe yazacağım!

MOBİLYACI : (Tam Pinneberg'e onaylayarak yanaşmışken) Al işte. Nereye, kime?

PİNNEBERG : (Farketmeden daha çok bağırıp tepinerek) Her yere, her makama!

MOBİLYACI : (Vazgeçer, çekip gider) Allah akıllar versin, Allah akıllar...

PİNNEBERG : (Yeni farketmiş, Mobilyacı'nın ardından gidecekken bir ağlama duyulur, karanlığın içinden, irkilir. Bakar ki Emma)

PİNNEBERG : U..Uğurum. Ne o, ne oldu?

EMMA : (Ağlayarak boşalır) Hepsini yedim, tek başıma, yolda!.

PİNNEBERG : Neyi, nasıl?

EMMA : Balığı, sekiz dilimini birden, öylece..

PİNNEBERG : Ağlamayı bırak, gel anlat hele, ne balığı?

EMMA : Sen gelip gitmişsin, duydum, teselli olsun diye, yani benim de her görüşte canım çekiyordu zaten, dayanamadım, gittim o balıktan aldım. Şimdi sofrayı hazırlamış olacaktım..

PİNNEBERG : Hazırlarız üzülme..

EMMA : Neyle? (Boş paket kâğıdını gösterir) Daha dilimlenirken kendimi zor tutuyordum.. Kapıdan çıkar çıkmaz bir dilimini..

PİNNEBERG : Kapıda..

EMMA : Yemişim baktım ki.. Yol boyu ne zaman bir kapıdan, geçitten geçtiysem tutamadım kendimi.. Yarıya bölmüştüm, dört sana, dört bana.. Ama sonra bir dilim seninkinden alırsam

nolur deyip seninkileri dee.. (Ağlar) Bir dilim inatla sonuna kadar sakladım ama.. Inatla işte şuracığa kadar.

PINNEBERG

: Eee..

EMMA

: Tam orda o eski kapı var ya, olmaz olası.. Seninki de gitti (Ağlar) Allah belamı versin benim. Ama ben böyle pisboğaz değilim. Vallahi değilim (karnına dokunur) bundan bundan. (Sarılıp ağlarken) Daha kapanmamıştır, hemen gidip sana da alayım, kaç kuruş olursa olsun, hemen ha? (Gülmeğe davranır)

PINNEBERG

: (Tutar) Ah, uğurum benim, ben de burda...

EMMA

: Bu sefer yemem, tutarım kendimi, yemin sana..

PINNEBERG

: Ah koca kızım, küçük kadını, uğurum benim, olan bu olsun (Emma bu sefer ciddi kıvrınmağa başlar) Ne o? Boşver dedim, unut, ne oldu gene?

EMMA

: Ağrılar... Yakın... Pirensim.. Bırakma beni..

PINNEBERG

: (Sevinçle fırlar, zıplar, birden farkeder, telâşla eli ayağına dolaşır) Oğlan.. oğlancık.. Dur.. Taksi.. değil de.. dayan bana.. hadi.. şu taraftaydı değil mi? Hastaneye kadar dayan hadi.. bırak mıyım seni.. Uğurum, unut, herşeyi.. (Işık)

Şarkı 10:

"HEILBUTT'UN GÜZELLİK ATELYE-SİNDE DOĞUM HABERİ"

(Bir yanda dansçılardan iki hastabakıcı arasında Pinneberg sigara içerek gidip gelmekte. Öbür yanda ise Heilbutt'un "Güzellik Atelyesi" tabelasıyla, müstehcen fotoğraflarıyla-Heilbutt koro başı- onun kızları erkekleri...)

Küçük adam ne oldu sana
Küçük adam ne yaparsın?

Uğurun sancılar içinde
Efkâr kapladı her yanı
Oğlun bu dünyaya doğar
Sevinsen mi ağlasan mı?

At sıkıntıyı içinden
Eski dostta ne işler var
Belki de bir yol gösterir

Şu "film"lere bak sen

(Pinneberg bırakıp Heilbutt takımına gelir. O arada Heilbutt'un da masası getirilip takımının çevresinde poz verir)

Seni işsiz aç bırakan

Beyler uçkur çözer burda

Seni atan iş ahlâkı

Gelir para döker burda..

(Pinneberg çekingen, elinde adresle)

PINNEBERG

HEILBUTT

: Herr Heilbutt'un güzellik atelyesi mi?

: Evet bizzat kendisi. Pinneberg niçin utangaç görünüyorlar öyle? Bu resimlerden mi? Geç bakalım geç. Senin resmini çekmeyiz. Bu manzara, sevdiğimden değil bilirsin, iş öyle gerektiriyor: Otur istediğin gibi. Beni attular, şimdi resimlerimi satın alıyorlar. Arada bir de ufak rüşvetlerimi. Ne yapalım, senin namus anlayışının tersine dönüyor çarklar. İş büyütmezsen batar. Çünkü rekabet büyük. Gittiği kadar gider. Sana hiç bir şey sormayacağım, her şeyi biliyorum. Önce beni dinle. Sen iş almazsın burada, biliyorum. Al da demem. Ama bir baraka miras kaldı bana, şehrin dışında, harap bir çiftlik barakası. Oraya bakar mısın benim hatırıma? Masrafı on Mark tutar, çatıyı katranlatıp, bir de sürekli ısıtırsan, yıkılmaktan kurtulur. Şu kırk Mark ilk masraflar, ayda otuz Mark da ısıtma için, yeter mi bir bak. Büyük iyilik olur bana. Evet veya hayır de sadece. Nokta. (Güler) Sevgili Pinneberg, hiç cevap verme tamam. Kabul ettin, şerefe çaylarımızı içiyoruz (Çaylar gelir)

PINNEBERG

HEILBUTT

: Heilbutt, bir telefon edebilir miyim?

: Emrinde tabii, hayrola? (Pinneberg uzatılan telefonu alır, heyecanla çevirir)

PINNEBERG

: Doğum servisi mi, Emma Pinneberg.. (Sessizlik . Birden telefonun ahisesinden yüksek bir çocuk ağlaması. Herkeste şenlik) Üç kişi olduk, üçü! (Çaylar şerefe kalkar)

HERKES

PINNEBERG

: Küçük Pinneberg'in sağlığına!

: (Keyifle çayı birden dikip kızlara yönelir) Yaşasın kızlaar! (Kızlara doğru giderken, önüne dururlar)

HERKES

: Hooop. (Müzik başlar)

Küçük adam ne oldu sana

Küçük adam ne yaparsın
(Belki dansçılar parmaklarını sallayarak)

HEILBUTT

: (Solo) Stüdyo patronlara...

Pinneberg barakaya... (Müzik susar, dansçılar hızla çıkar) Söz aramızda, Pinneberg, belki benim de sonum orada... (Heilbutt gider. Işık. Küçük loş bir sahne. Önce bir şey görünmez. Cırcır böceği efekti karışır belki)

Sahne 26

(Karanlık içinde birden bir fener ışığı, Pinneberg'i çocuk arabası ile aydınlatır)

SES

: Durl! Kaldır ellerini! (Pinneberg ellerini kaldırır) Yaklaş! (Pinneberg yaklaştıkça ışık artar. Baraka da görünür olurken Emma fener elinde belirir.)

EMMA

: Nasıl buldun yeni fenerimizi? (Güler) Burada şart, ne yapalım?

PINNEBERG

: Artık benim içim de pek temiz değil herhalde ki, korktum. Jachmann aynı numarayı yaptığında anlamamıştım bile. (Emma yaklaşıyor) Uyu-
yor, uyusun.

EMMA

: Off, bu sefer gittiğim yerler uzaktı, geciktim, yoruldum da, ama boşver..

PINNEBERG

: Dokuz saat çorap örüp, üç Mark. Olmaz ki. Hele temizliği iyice bıraksan. Hem hep yabancı evlerde, korkuyorum, böyle gitmez.. Yanlış anlama uğurum, dokunuyor.... Hep sen çalış, ben.. Bir iş çıkmalı bana göre de, çıkmalı..

EMMA

: Üzme kendini, asıl ben hep sizi düşünüyorum, Kraemer'lerde yemek bol, bana iyi ama alıp size getiremiyorum ki. Hem bak, yabancı ev dedin de bana bir iyilik yapar mısın? Rusch'lardan üçüncül defadır paramı alamadım, sen yarın uğrayıp alır mısın, ama kavga çıkarmak yok ha.

PINNEBERG

: Tamam, sen hiç merak etme. Mobilyacının borcunun da bir kısmını veririm. Şu işsizlik sigortasını bari bir alabilseydim.

EMMA

: (Ortalığı düzeltirken gazete sayfaları görür) Ne o, birileri mi geldi?

PINNEBERG

: Haa. Ağabeyin gibiler, burada da çok. Ahbap olduk biraz ama tam olamadık. Yani ben olamadım. Şuradan bir kurtulabilseydik.

EMMA

: Olma olma. Sana göre değil o işler.

PINNEBERG

: Naziler burada da pek rahat bırakmıyormuş

ama bunlar çok. Sonra hep bir şeyler yapıyorlar, seçim için mi, başka şeyler mi bilmiyorum. Onlar anlatmıyor, ben de sormuyorum. Bizim karşıdaki Krimna hele, hep uğruyor. Dilinin altında bir şey var, anlamıyorum. Sonra hep bana yoldaş diyor, bana bir tuhaf geliyor o lâf. Buradan bir kurtulsak, buranın çamurundan.

EMMA

: Düşünme, yarına bak sen, temiz kaldırımın yerlere taşınırsın gene.

PİNNEBERG

: Yarına?

EMMA

: Ha yarın bir de margarin almayı unutma e mi, hiç kalmadı. (Pinneberg öyle durur, Emma ona bakar. Işık)

Sahne 27

(Sahne önü. Pinneberg çocuk arabasıyla gelir, Rusch'ların zilini çalar)

KADIN SESİ

: Ne istiyorsunuz, sadaka vermiyorum!

PİNNEBERG

: Karım sizde örgü yapmış. Altı Mark istiyorum. (Bekler)

KADIN SESİ

: Zili hemen bırakmazsan bekçiyi çağırırım.

PİNNEBERG

: Çağırarak için çıkarken, altı Markı da getirin. (İki köpek sesi)

KADIN SESİ

: Köpekleri salıyorum ha! Defol ordan. (Pinneberg hemen çocuğu uzağa götürür)

PİNNEBERG

: Sen burda dur oluşum. Geliyorum. (Döner, kapağına) Altı Markı verin gideyim.

KADIN SESİ

: Dikilip durmayı pek seviyorsun.

PİNNEBERG

: Severim.

KADIN SESİ

: İşsizsin değil mi. Hemen anlaşılıyor. Seni şikâyet edeceğim. Karın çalıştığı halde işsizlik sigortası alıyordursundur. Devleti dolandırmak bu. Kocam fabrikatör, bu işleri bilir.

PİNNEBERG

: Altı Mark, altı Mark.

KADIN SESİ

: Gelir vergisini de, sigorta da keseceğim karının parasından.

PİNNEBERG

: Makbuzları getirin olur.

KADIN SESİ

: Karın tekrar gelsin, çalışmaya gelsin vereyim.

PİNNEBERG

: Önce altı Markı verin sonra gelir.

KADIN SESİ

: Ne utanmaz şeysin be. Ah kocam burda olacaktı ki.

PİNNEBERG

: Yok işte ne yaparsınız. (Altı Mark yere atılır. Pinneberg alır, Çocuk arabasına gider) Bak oluşum, para, para bak.. Sen şimdi evde biraz uyu, ben geliyorum, uyu e mi korkma, korkacak ne var? (Arabayı geriye bırakıp, belki ışıkla, belki normal ışıpta yeniden görüldüğünde öbür

yanda mobilyacıyı görürüz) Korkacak ne var?

Sahne 28

PINNEBERG : (Koşa koşa gelmiş gibi) Merhaba usta, borcun bir kısmı..

MOBİLYACI : İyi, madem öyle istiyorsun bırak oraya. (İçki şişeleri teke inmiş) Bayan nasıl, çocuk?

PINNEBERG : İyiler, iyiler, mektup filân var mı?

MOBİLYACI : Bana bak, sen de bayan gibi olabilsen, ama nerde, Allah akıllar versin. Mektupla iş mi bekliyorsun? Hem de ille prense göre iş. Allah akıllar versin. Şehirde vaziyet nasıl?

PINNEBERG : Ne gibi nasıl?

MOBİLYACI : Polisle işçiler çatışmış. Vitrinler şangır şungur inmiş. Neler olmuş neler. Görmedin mi?

PINNEBERG : Yok görmedim, bana ne. Mektup var mı?

MOBİLYACI : Bırak şimdi mektubu. Sen onlardan değil misin?

PINNEBERG : Hayır ilgim yok.

MOBİLYACI : Allah akıllar versin. Senin yerinde olsam onlardan olurdu.

PINNEBERG : Peki sen?

MOBİLYACI : Ben şu halimle bile.. Neyse. İç bir yudum desem, o da yok.

PINNEBERG : Mektup var mı, yok mu?

MOBİLYACI : Ne yapacaksın mektubu? Şu haline bak. Ne zamandır ıssız. Pislikten eskilikten batmış, hâlâ bu kıyafet. (Pinneberg'in memur giysisi gerçekten berbat durumda) Hele şu (Kravatı göstererek) leş gibi yuları çıkarsana artık.. İflâh olmazsın sen..

PINNEBERG : Bana bak, sen beni kızdırmak için mi... Mektup var mı yok mu be!

MOBİLYACI : Sen kendine, bir de karına sahip çıkmasını öğren, bırak mektubu!

PINNEBERG : Allah belânı versin! (Çıkar)

MOBİLYACI : (Ardından) Kızma, kızma. Mektup yok. Ama şu son yudumu beraber içelim istersen... (Kendisi diker)

PINNEBERG : Zıkkım iç!

MOBİLYACI : O da bir fikir, bugünkü günde.. (Mobilyacı kaybolur. Sokak)

Sahne 29

(Pinneberg o hırsla hedefsiz yürüyor, bu arada öfkeden kravatını çıkarmış. Elinde)

PINNEBERG : Uğurum, bir bildiği mi var bu herifin, uğurum yapar mısın öyle şey, bir o kaldı elimizde.. (Bakılır, bir vitrin yanına gelmiştir.) Gerçekten çatışan var, ya da olmuş. Neyse bana ne. Uğurum, bugün erken döns.. Hii. Margarin! Tüh, dükkânlar kapandıysa! (Vitrine yanaşır, kafasını dayar) İçerde biri olsa açar mı?

POLİS : Hey, yaylan ordan! (Pinneberg çevresine bakınır, anlamaz) Toz ol vitrinin yanından. Uzağa, sağır mısın? Sen sen!

PINNEBERG : Efendim. Ben mi? Neden ama? (Birden kravattı elinde farkeder, takmağa kalkar) Herkes gibi ben de..

POLİS : İndir ellerini, yürü, uzaklaş vitrinden, hiç bir yere bakma!

PINNEBERG : (Korku ile kımıldanırken) Ama ben, margarin..

POLİS : Hadi lan, aptal mıyız biz, margarinmiş.. Kaldırımı da yasak size. Vatandaşa rahat yok mu lan sizden, devlet düşmanları!... (İteler)

PINNEBERG : Ama benim de yeri...

POLİS : Bak hâlâ konuşuyor, aşağı lan hergele, kaldırma çıkma vururum! (Tutar rampı aşağı atar) Ordan ordan, yürü, yaylan! (Töplanmış olan vatandaşlara, biraz da salona) Hadi durmayın siz de, tiyatro mu oynuyor burda?. Hadi... (ışık)

Sahne 30

(Baraka, Krimna, arkadaşları, Emma. Emma çocuk arabası başında, onu ileri geri oynatıyor. Akşam, geç.)

KRİMNA : Bizimle gelse düzelir. Kendine gelir. Ama bizi anlamıyor, sen anlatırsın belki.. Bak senin de şeymiş.. ağabeyin, baban..

EMMA : Beni karıştırmayın; onu da zorlamayın.. Kendi halimize bırakın bizi.. Bir iş bulsa düzelir, bulur da, niye bulamam?

KRİMNA : Nasıl bir iş? Onun kafası hâlâ...

EMMA : Öyle olsun fena mı? Ama nerde kaldı? Bu kadar geç. Hiçbir şeye karışmayan adam.

KRİMNA : Gördün mü? Para vardıysa, içer de. Başka kadınlar da olur. Bu halde her şey yapabilir. En kötüsü, Nazilere..

EMMA : Saçmalama..Yapmaz o; hiçbirini yapmaz, yoksa o mobilyacıya kanıp.. Hayır yapmaz..

KRİMNA : Yapar, dayanamaz böyle giderse, sen de dayanamazsın..

EMMA : Dayanırız, zorlamayın bizi..

- KRİMNA : Sen bilirsin. Gene görüşelim.. Hadi.. (Arkadaşlarıyla ayrılırken karanlıkların içinden bir ağaç kımıldar gibi olur, dururlar)
- EMMA : (Fırlar) Şu ağaç.. Allah! O! (yaklaşmadan konuşur) Bugün her şey iyi gitti pirensim. Bak. Parayı getirdin mi? Bak, oğlanı uyandırayım mı? (Feneri alır, koşar) Bak. Sana bir beyaz gömlek, onlar verdi olsun.. (Sessizlik) Pirensim, neyin var? Bir kelime konuş, söyle uğurun değil miyim ben? Ben yok muyum artık? Başbaşa değil miyiz artık? (Pinneberg kafasını kaldırmadan yaklaşır,)
- PINNEBERG : Uğurum. (Yaklaşır) Uğurum. Bana ne yaptılar? Niye? Polis. Beni aşağı attılar. Vitrinden aşağıya. Bittim ben, bitti.. Ben insanların yüzüne nasıl bakarım artık...
- EMMA : Bana bak! Bize bak! (Çocuk arabasını tutar. Pinneberg zorla başını kaldırır, kravatı elinden düşürür gibi bırakır, çekinerek, Emma'yı, arabayı, sonra uzakta duran Krimna'ları farkederek. Emma kravatı yerden refleksle alırken, bırakır.)
- KRİMNA : (Hafif sesle) Yarın görüşelim gene.. (Işık).

SON